"KELEIVIS"
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Leidžia J. G. Gegužis & Co.

Prenumerata metams:
Amerikoje $1.50
Kanadoj ir užrubežiuose $2.00

Prenumerata pusei metų:
Kanadoj ir užrubežiuose $1.25
Amerikoje 90c

Apgarsinimų kainos klauskit laišku.

Kreipianties su kokiais nors reikalais, taip adresuokite:
"Keleivis," S. Boston, Mass.

KELEIVIS

"KELEIVIS"
LITHUANIAN WEEKLY
Published by J. G. Gegužis & Co.
Every Wednesday in Boston, Mass.

Represents over 4,000 Lithuanians in the City of Boston, 50,000 in New England and about 500,000 in the United States.

The Best Advertising Medium.
Advertising rates on application.

All communications should be addressed to:
"Keleivis," S. Boston, Mass.

No. 20 | Telephone: So. Boston, 935-W. | SO. BOSTON, MASS., 17 GEGUŽĖS-MAY, 1916 M. | Telephone: So. Boston, 935-W. | Metas XII.

"Entered as Second Class Matter" February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the act of March 3, 1879.

Berlyne buta didelių demonstracijų; žmonės šaukė: "šalin kaizeris ir karė".

Socialistų vadas ir podraug parlamento narys D-ras Liebknechtas atiduotas teisman už vadovavimą gegužinėj demonstracijoj. Karės lauke už prieškarinę agitaciją esą sušaudyta 35 vokiečių socialistai, tų tarpe 3 oficieriai. Reichstage socialistai neleido vokiečių valdžiai uždėti akčyžės ant tabako, kuri butų davus karės reikalams $45,000,000. Visai Vokietijai artinasi badas, mėsos bėsą tik kelioms dienoms. Lenkijoj 15,000,000 žmonių jau miršta badu; amerikonai rupinasi, kad nuvežus jiems maisto. Iš Lietuvos nėra jokių žinių. Airių revoliucija sudrebino visą Angliją.

DIDELIS MUŠYS RUSŲ SU TURKAIS.

TURKAMS VADOVAUJA VOKIEČIŲ GEN. MACKENSENAS.

Po dviejų dienų skerdynės rusai pasitraukė atgal.

Visas karės audros smarkumas pereitoj sąvaitėj persikėlė Užkaukazin. Didžiojo rusų kunigaiškčio Mikalojaus armija, kuri pastaruoju laiku taip drąsiai briovėsi Turkijos gilumon, netikėtai susilaukė stipraus turkų pasipriešinimo. Apie 200,000 turkų armija, pagarsėjusio vokiečių karvedžio Mackenseno vedama, užpuolė ant rusų audros smarkumu. Visu frontu užvirė kruvina kova, kuri traukėsi ištisas dvi dienas ir naktis. Konstantinopolis paskelbė didelę turkų pergalę. Į šiaurryčius nuo Erzerumo, Kopos apielinkėj rusai buvę sumušti ir išvaryti iš pozicijų. Pasitraukę atgal rusai bandę pradėti ofensivą, bet tuojaus buvę turkų artilerijos sustabdyti. Paskui rusai darė pašėlusias atakas, norėdami atsiimti savo pozicijas Kopos kalnuose ir apie Btli, bet atakas turkai atrėmę. "Tiksli musų artilerijos ugnis darė baisias spragas bėgančių rusų eilėse," sako turkų pranešimas. "Mes paėmėm 100 belaisvių."

Tečiaus šita turkų "pergalė" neišrodo tokia didelė, kaip turkai giriasi. Petrogradas prisipažįsta, kad nekuriose vietose toj apielinkėj priešakinė rusų sargyba turėjo pasitraukti atgal, nes negalėjo atlaikyti turkų, kurių skaitlingi pulkai ėjo atakomis vienas paskui kito kaip jurių bangos. Bet pasitraukus rusams į senas savo pozicijas, turkų atakos tuojaus liovėsi, nes rusų ugnis baisiai juos skynė. Taip buvo ties rusų centru. Gi ties kairiuoju rusų sparnu turkai buvo sumušti. Dviejų dienų mušyje rusai čionai paėmė nelaisvėn 30 turkų oficierių, 350 pėstininkų kareivių, vieną armotą, daugiau kaip 2,000 karabinų, daug amunicijos ir kitokios karinės medegos.

Toliaus į pietus rusai meta naujas pajiegas į atakas linkui Bagdado, Mezopotamijoj. Čia jie užėmė jau Rovanzo apskritį. Sumušti turkai bėgdami paliko 3 kanuoles ir nemaža maisto.

Bėgyje 10 pastarųjų dienų, rusai eidami iš Persijos ir varydami pirm savęs turkus, nusileido nuo kalnų ir atėjo jau ties Chanikinu, ant Mezopotamijos rubežiaus, apie 110 mylių nuo Bagdado. Jei Chanikiną rusai paims, tai turkų armijai Bagdade pasidarys didelis pavojus iš užpakalio, nes tuokart butų atkirstas vienintėlis kelias, kuriuo turkų armija Bagdade gauna iš Turkijos maistą, amuniciją ir kitokius reikalingus sau daiktus.

RUSAI SUNAIKINO PRUSŲ LIETUVOJ 80,000 NAMŲ.

Vokiečių užjurių žinių agentura dabar praneša iš Berlyno, kad rusai laike antro savo įsiveržimo į Prusus išsivarė su savim 15,000 žmonių, kurių likimas dabar niekam nežinomas, ir sunaikino 80,000 namų. Žinia sako: "Kiek buvo užpulta ir išgėdinta moterų, negalima sužinot. Nemažiau, kaip 80,000 namų buvo išplėšta. Tarp rusų išvarytų žmonių buvo ir 6 kunigai su savo šeimynomis. Vienas jų buvo jau 70 metų amžiaus. Trylika bažnyčių visiškai sunaikinta. Dvidešimts šešios klebonijos ir trylika kitų bažnyčių apgriauta."

VOKIETIJOS NUOSTOLIAI SIEKIA JAU 2,822,078 ŽMONIŲ.

Oficijalis Anglijos raportas apskaito Vokietijos nuostolius nuo karės pradžios iki šiol į 2,822,079 vyrų. Šita skaitlinė esanti sustatyta iš skelbiamų Vokietijoj oficijalių užmuštų ir sužeistų surašų. Šitie nuostoliai dalijami šiaip:

Užmuštų	664,552
Mirė nuo ligų	41,325
Nelaisvėj	137,798
Prapuoliusių	197,094
Sunkiai sužeistų	385,515
Sužeistų	1,025,212
Lengvai sužeistų	117,956
Viso	2,822,079

Čionai priskaitytos visos vokiečių tautystės: prusai, saksonai, bavarai ir viurtembergai, tik nepriskaityta laivyno ir kolionijų nuostoliai.

VOKIEČIAI SMARKIAI BOMBARDUOJA RUSUS.

Pereitos sąvaitės pabaigoj vokiečiai pradėjo smarkiai bombarduoti rusų pozicijas apie Jakobštatą, Dvinską, Naručių ežerą ir Baranovičius.

PRIE VERDUNO VĖL PASILSYS.

Po smarkių atakų vokiečiai Verduno fronte vėl sumažino savo veikimą, turbut kad pasilsėjus vėl paleisti visą pragarą valion.

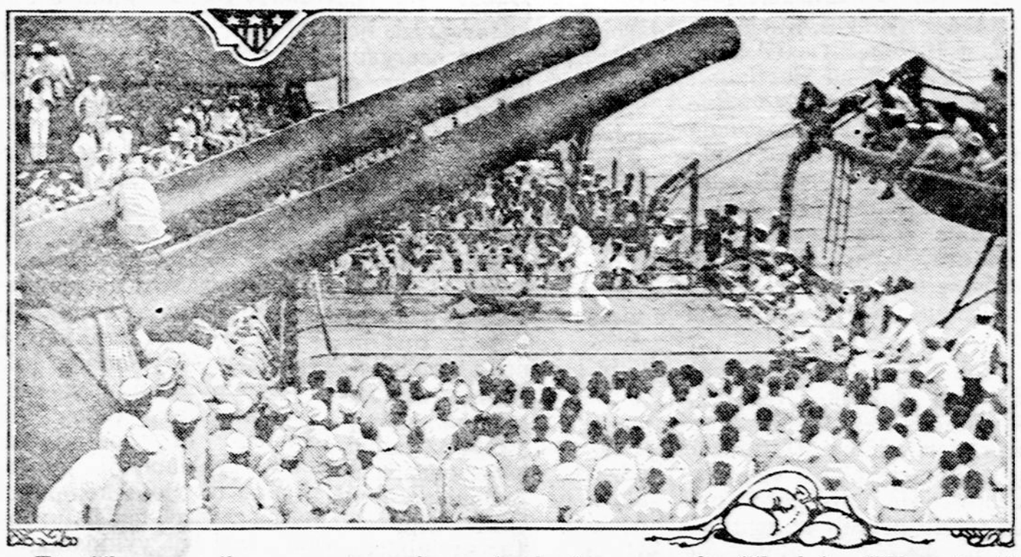

Tautiškas amerikonų sportas arba nosių daužymas ant kariško laivo "Wyoming." Apstoję aplinkui jurininkai žiuri, kaip ant pagrindų vienas jau guli sukruvintas. Gražu ir patriotiška...

VOKIETIJOJ PRITRUKO MĖSOS.

Galų gale Vokietijoj jau pradeda apsireikšti mėsos trukumas. Iš Kopenhagos pranešama, kad Berlyne policija vėl darė kratas mėsinėse krautuvėse ir namuose jieškodama paslėptos mėsos, bet šį sykį jau visai nedaug terado. Berlyne dabar mėsos esą vos tik keliom dienom. Todėl maisto klausimas Vokietijoj užtemdina viską kitą. Visos mėsinyčios, tame tarpe ir didžiausis Wertheimo marketas, užsidarė jau pereitoj sąvaitėj. Svaras mėsos Berlyne dabar kainuoja apie 10 markių, bet tuojaus ir visai nebus galima gauti. Vis tai ačiu Anglijai, kuri neleidžia Vokietijon nė vieno laivo iš kitų šalių.

50,000 RUSŲ NORI PASILIKTI AUSTRIJOJ.

Iš Vienos pranešama, buk daugiau kaip 50,000 rusų, kurie dabar randasi Austrijoj kaipo karės belaisviai, padavė Austro-Vengrijos valdžiai su savo parašais peticiją, užreikšdami, kad po karės jie nenori grįžti atgal į Rusiją, bet norėtų pasilikti Austrijoj ir likti jos piliečiais. Valdžia da nenutarė kokį jiems atsakymą duoti, bet manoma, kad ji jų prašymą išpildys.

Po peticija esą pasirašę daugiausia tokie žmonės, kurie dirbdami pas austrus ant ukių pramoko jau vokiškai. Sakoma, kad Austrijoj yra apie 200,000 tokių rusų, kurie norėtų pasilikti tenai ir po karės.

RUSAI PAĖMĖ 40,000 MYLIŲ ŽEMĖS.

Rusai turi paėmę Turkijoj jau 40,000 keturkampių mylių žemės ir vis ima daugiau.

100 LAIVŲ RUSAMS VEŽTI FRANCUZIJON.

Londone gauta žinių, kad Rusija apsiėmusi pristatyti Francuzijon pusę milijono (500,000) kareivių. Londone manoma, kad Rusija siunčia francuzams pagalbą per Archengelską, kur esą sumobilizuota tam tikslui 100 didelių garlaivių. Laivai nuveža Francuzijon kareivių, o iš tenai perveža Rusijon ginklų.

Atėjęs dabar krasa iš Marseilles pranešimas sako, kad pirmoji ir antroji rusų partijos atvyko tenai per Siberiją. Rusai sėdo iš Maskvos. Geležinkeliu jie važiavo per Siberiją į Dalnį apie 7,000 angliškų mylių. Iš Dalnio (netoli Port-Arturo) plaukė jurėmis į Marseilles apie 10,000 angliškų mylių.

SUŠAUDYTA 35 VOKIEČIŲ SOCIALISTAI.

Šveicarijos socialistai sakosi gavę žinių, kad vokiečių karės lauke sušaudyta 35 socialistai: 3 oficieriai ir 32 kareiviai. Juos pasmerkęs miriop kariškas lauko teismas už platinimą tarpe kareivių antrosios Cimmervaldo socialistų konferencijos nutarimų.

Kaip žinoma, toj konferencijoj dalyvavo įvairių šalių socialistai ir išnešė aštrų protestą prieš karę.

APSUPTI RUSAI PRASIMUŠĖ PER TURKŲ EILES.

Ties Aškala pereitoj sąvaitėj turkai apsupo vieną rusų skyrių, sudarantį rezervą, ir paėmė juos. Varomi turkų nelaisvėn, rusai puolėsi ant sargų, atėmė ginklus ir prasilaužę sau kelią pabėgo.

AMERIKA SIŲS LENKAMS MAISTO.

Aleksandras J. Hemphill, Amerikiečių Draugijos Belgijai šelpti iždininkas, pereitoj subatoj išplaukė iš New Yorko į Londoną, kad tenai su tos draugijos pirmininku Hooveru išdirbus Lenkijai šelpti tokį planą, su kuriuo galėtų sutikti ir sąjungininkai, ir centralės valstybės. Kaip tik planas bus išdirbtas ir su kariaujančiomis valstybėmis susitars, Hemphill tuojaus grįžš Amerikon ir pradės rinkti aukų, už kurias pirks maisto ir siųs badaujantiems Lenkijos žmonėms. Vokietija prižadėjusi duoti tam darbui nuo savęs po $3,000,000 kas mėnuo. Hemphill sako, kad tų pinigų užteksią trims milijonams žmonių išmaitinti, bet kadangi badaujančių žmonių Lenkijoj esą apie 15,000,000, tai visų jų aprupinimui reiksią da apie 12 milijonų surinkti kas mėnuo.

Maistui vežti amerikiečių draugija nutarė nusamdyti 23 vokiečių garlaivius, kurie nuo karės pradžios stovi Amerikos uostose dyki, ir sakoma, kad Anglija jau sutiko, kad tokie laivai gali buti naudojami.

Amerikos lietuviai turėtų pasirupint, kad šita amerikiečių draugija neužmirštų ir Lietuvos. Suvalkų gubernija, žinoma, bus priskaityta prie Lenkijos. Taigi lieka tik Kauno ir Vilniaus gubernijos. Jas galima sušelpti tom pačiom aukom. Musų šelpimo fondai turėtų su Amerikiečių draugija susižinoti.

Romon pranešta, kad 11 gegužės francuzų submarinas Albanijos pakraštyj nuskandino Austrijos laivą, gabenantį karinę medegą.

SKAUDUS SOCIALISTŲ SMUGIS VOKIEČIŲ VALDŽIAI.

Pereitoj subatoj atėjo iš Berlyno žinių, kad Reichstage užduota vokiečių valdžiai skaudus smugis. Socialistai suardė visus finansų ministerio Helffricho planus, kurių pamatinis akmuo buvo: akčyžė ant tabako. Tabakas nėra butinai reikalingas gyvenimui daiktas ir žmonės, kurie jį perka, gali mokėti ir akčyže karės naudai, aiškino finansų ministeris. Proponuojamoji Helffricho akčyžė turėjo duoti valdžiai į metus $45,000,000 mokesčių karės reikalams. Bet socialistai tuojaus ministerio planą sumušė. Jie nurodė, kad daugiausia tabako suvartoja bėdini žmonės, todėl beveik visas šitų mokesčių sunkumas turėtų kristi ant darbininkų sprando. Socialistams pritarė da kiti atstovai, kurie gina darbininkų reikalus, ir sumanymas uždėti ant tabako akčyžę likos atmestas. Finansų ministeris tuomet pasakė: jųs atėmėt valdžiai $45,000,000 reikalingiausioj valandoj.

Tai pirmu syk nuo karės pradžios vokiečių socialistai uždavė valdžiai, o podraug ir vedamai jos karei tokį skaudų smugį.

CASEMENTO TEISMAS PRASIDĖJO.

Praėjusį panedėlį Londone prasidėjo Casemento teismas. Jį kaltina išdavime viešpatystės, už ką jam gręsia kartuvės. Sulyg apkaltinimo akto jisai buvo vyriausis airių revoliucijos organizuotojas. Vokietijoj jis organizavo iš airių karės belaisvių brigadas prieš Angliją. Prieš pat sukilimą jisai vežė airiams iš Vokietijos 20,000 karabinų, 10 kulkasvaidžių ir daug bombų. Jisai pats pribuvo vokiečių povandeniniu botu.

NUŠOVĖ ŽEMĖN DU ORLAIVIU.

Laono pietuose, Rrancuzijoj, virš Borguignono miškų pereitoj subatoj tarp vokiečių ir francuzų orlaivių įvyko mušis. Vienas francuzų orlaivis likos nušautas žemėn ir nupuolė ant miško. Praėjusį ketvergą netoli Armentieres vokiečiai nušovė žemėn vieną anglų orlaivį.

AUSTRŲ RIAUŠĖS KANADOJ.

Atvežti Kanadon austrai, karės belaisviai, pakėlė riaušes. Keturi jų likos nušauti, 15 sužeista.

"ŠALIN KAIZERIS!" "ŠALIN KARE!"

TAIP ŽMONĖS ŠAUKĖ BERLYNE.

Už surengimą demonstracijos parlamentas išduoda Liebknechtą teismui.

Pereitam "Keleivio" numeryje buvo rašyta, kad 1 geguž., apvaikščiojant tarptautinę darbininkų šventę, Vokietijos sostinėj priėjo prie didelių riaušių, kame 25 žmonės buvo užmušti ir apie 200 sužeista, ir kad ant Potsdamo skvėro (vokiškai: Potsdammer Platz), netoli kaizerio rumų buvo areštuotas prieškarinių socialistų vadas Liebknechtas su 8 kitais savo draugais. Šita žinia buvo atėjus iš Šveicarijos per Angliją, todėl labai tikėti jai da nesinorėjo. Bet atėjusios dabar iš Berlyno žinios parodo, kad 1 gegužės ištikrųjų tenai buvo riaušių ir kariumenė buvo vartojama. Tas "ištekėjo" iš Berlyno visai netikėtai. Mat socialistai Reichstage (parliamente) pareikalavo, kad areštuotas Liebknechtas butų paliuosuotas ir jo teismas atidėtas iki Reichstagas užsidarys. (D-ras Liebknechtas yra Reichstago narys.) Klausimas pavesta tam tikram Reichstago komitetui išrišti. Komitetas didžiuma balsų pripažino, kad Liebknechtas "gelbėjo Vokietijos priešininkams" ir todėl turi but teisiamas dabar. Komiteto reporteris von Payer perskaitė Reichstagui ir valdžios dokumentus apie Liebknechto "prasižengimą." Ten sakoma:

"Gegužės 1 d. Liebknechtas dalyvavo prieškarinėj demonstracijoj ant Potsdamo skvėro. Žmonės sujudinti agitacijinėmis prakalbomis įsikarščiavo ir pradėjo šaukt: 'Šalin karė!' 'Šalin kaizeris!' Visą šitą demonstraciją surengė D-ras Liebknechtas su pagalba pamfletų. Kada policija norėjo jį suimti, jis smarkiai priešinosi, bet pagalios buvo policijos parmuštas ir areštuotas. Įsikarščiavusi minia puolėsi ant policijos ir grasino sulinčiavimu, bet likos kariumenės išvaikyta. Nėra mažiausios abejonės, kad šitokiu savo pasielgimu Liebknechtas gelbėjo Vokietijos priešininkams."

Savo keliu Reichstagas, išklausęs komiteto pranešimo, nutarė, kad teismas gali teisti Liebknechtą dabar. Už Liebknechtą balsavo tik 111 atstovų, o prieš jį—229.

Peržvalga.

KATRIE TURĖTŲ DAUGIAU PASIMOKINTI?

Kairiųjų tautininkų minties reiškėja "Ateitis" pataria "kruvinosios" revoliucijos šalininkams pasimokinti iš airių sukilimo. Girdi:

"Tie žmonės, kurie 'kruviną' revoliuciją ir tik revoliucją laiko vienintėliai pasekminga priemone tautos laisvei ir žmonių gerovei pasiekti — iš nelaimingų airių revoliucijos gali daug pasimokyti. Sukilo, kraują patįs sau nuleido — ir viskas tuomi pasibaigė. Likosi vien griuvėsių kruvos, kapų eilės, sužeistų žmonių pilni ligonbučiai ir nelaisvių pilni kalėjimai. Prie viso to — teismai, ilgų metų kalėjimo ir net mirties nusprendimai ir jų išpildymai. Nei laisvės, nei gerovės."

Bet kodėl tos kruvos griuvėsių išaugo? Kodėl atsirado tos eilės kapų? Kodėl ligonbučiai užversta sužeistais? Ar ne delto, kad Anglijos valdžia, kuri reklamuojasi kariaujanti už pavergtųjų tautų paliuosavimą, nori turėti airių tautą pavergus? "Kruvinosios" revoliucijos šalininkai visuomet sako, kad jokia valdžia neduos žmonėms laisvės geruoju. Ir Anglijos pasielgimas dabar su airiais tatai patvirtino.

Tai katrie-gi dabar turėtų iš Airijos nuotikių daugiau pasimokinti: ar tie, kurie tiki, kad laisvę galima iškovoti tiktai spėka, ar tie, kuriems rodosi, kad revoliucijos yra visai nereikalingos, kad viską galima padaryti prašymais arba laukimu?

Mums rodosi, kad iš airių revoliucijos turėtų pasimokinti visi musų tautininkai ir klerikalai, kurie nepripažįsta revoliucijos, bet tiki, kad pavergta tauta gali išgauti sau laisvę peticijomis. Jie bent šventai tikėjo Anglijos žodžiams, buk ji kariaujanti už "pavergtųjų tautų paliuosavimą." Dabar Anglija parodė, kad ištikrųjų jai rupi ne liuosavimas pavergtųjų tautų, bet palaikymas jų vergijoj. Kada pavergti jos airiai pabandė pasiliuosuoti, Anglija pradėjo juos šaudyt.

"Kruvinosios" revoliucijos šalininkams iš to visai nėra ko mokytis. Šitas atsitikimas tiktai parodė, kad ištikrųjų taip yra, kaip "kruvinosios" revoliucijos šalininkai sako.

JUODOJI SPĖKA DARBUOJASI.

"Ateitis" kalba apie pavojų, koks gręsia lietuvių pažangai iš klerikalų pusės. Tas pavojus yra tuomi didesnis, kad tarp lietuvių pirmeivių nėra vienybės. Del pažiurų skirtumo tuli iš musų nuo bendro darbo purtosi ištolo. Tuli "tautiečiai" net šelpimo reikalais nenori tarties su socialistais. Tą patį reikėtų pasakyt ir apie kaikuriuos socialistus. O pasekmės to visko ve kokios:

"klerikalizmas, seniau pas lietuvius nežinomas, ne tik pakilo ir išaugo, bet gerai bujoja. Klerikalų organizacijos tankiu tinklu užstatytos visose Amerikos lietuvių kolonijose ir pritaikintos prie visokių žmonių padėjimo ir jų gyvenimo sąlygų. Klerikalų spauda, kuri gana didelė ir sumaniai platinama, sistematiškai, teisybėmis ir neteisybėmis, stengiasi kompromituoti jiems nepaklusnius žmones, ardyti ne savo organizacijas ir drauge savo šalininkų skaičių didinti. Jie rengiasi prie didelių ateities darbų — prie viešpatavimo ir dirigavimo visu viešuoju tautos gyvenimu. Tam tikslui jie net žmonių gailestingumo jausmą moka išnaudoti, trisdešimts nuošimčių paimdami savo politikai iš aukų, sudedamų nukentėjusiems nuo karės šelpti."

"Ateitis" mano, kad taip reikalams bėgant, neužilgo klerikalai galės paimti lietuvių gyvenimo vadžias į savo rankas.

"Naujienose" irgi rašoma apie tos juodos spėkos darbavimąsi. Ten skaitom šitokį dalyką:

"Korespondentas iš Amsterdam, N. Y., praneša, kad vietinis 'dušių ganytojas,' laikydamas pamokslą 30 d. balandžio mėnesio, išniekinęs pirmeiviškus laikraščius ir pagrąsinęs viešai paskelbti vardą ir biznį to žmogaus, kuris tuos laikraščius pardavinėja. To paskelbimo tikslas butų, žinoma, kad parapijonįs boykotuotų laikraščių platintoją ir jo biznį.

"Ant kunigo nelaimės, jo neapkenčiamas žmogus neturi jokio biznio ir todėl neprivalo bijoties ir boykoto. Bet įsivaizdinkite, kad butų kitaip. Jeigu tas laikraščių platintojas butų ištiesų biznierius, tai kunigo siundymai galėtų padaryti jam nemaža nuostolių, o gal ir įvarytų jį į bankrutą. Be to, nuo tokios kunigo agitacijos patenka pavojun ne tiktai žmogaus turtas, o ir jo gyvastis. Kas atmena Hoosick Falls, esantį nepertoliausia nuo to smarkaujančio kunigužio rezidencijos, tas supras, prie ko gali kartais prieiti sufanatizuotieji parapijonįs."

Toliaus "Naujienos" aiškina, kuo virsta Kristaus namai, kada kunigai panaudoja juos savo klerikališkos politikos agitacijai:

"Kada kunigas panaudoja tokiam juodam darbui bažnyčios sakyklą, tai jisai paverčia bažnyčią visai ne tuo, kam ji yra skirta. Bažnyčia turi but maldos ir Dievo garbinimo vieta, o ne siauraprotiško politikavimo ir nedoro žmonių siundymo centras. Jeigu ji paliauja tarnavus religijos tikslams, tai ji netenka savo reikšmės ir gyvavimo teisės. Vietoje bokštų ir kryžių ant jos stogo tuomet turi buti užkarta murzina klerikališkos partijos vėliava su užrašu: 'Kova šviesai ir progresui!'"

Todėl "Naujienos" tiems nešvariems politikieriams pataria:

"Viena iš dviejų: arba tegu kunigai paliauja gabenę politiką į bažnyčią, arba tegu jie išneša dievus iš bažnyčios ir paliauja maišę prie savo politikos Kristaus evangeliją. Veidmainiavimui turi but padaryta galas."

KĄ SAKO p. BOLUTIENĖ APIE TAUTININKUS.

"Keleivyje" buvo jau rašyta, kad Petrograde nesenai buvo sušauktas klerikališkosios Lietuvių Draugijos nukentėjusiems nuo karės šelpti centralio komiteto suvažiavimas Jungtinei Tarybai sutverti. Tame suvažiavime dalyvavo ir keliatas Lietuvos demokratų. Kai-kurie jų kviečiami dalyvauti atsisakė, o kai-kurie nebuvo nė pakviesti.

"Ateitis," kurios redaktorius p. Rimka skaito save su Lietuvos demokratais "vienos idėjos draugu ir artimu žmogumi," tokią "Europos draugų" taktiką labai nupeikė. Užmeta jiems, kad pas juos nebuvo jokios sutarties: kuomet vieni suvažiavimą ignoravo, kiti nuėjo ir tarėsi su klerikalais. Iš tokio Europos pirmeivių nenuoseklumo, "Ateties" nuomone, "galėjo pasidžiaugti tiktai klerikalai ir jų pakalikai." Už tokį jų nenuoseklumą "At." pavadino juos "politiškais kudikiais" ir sako, kad —

"jie pastatė savo draugus Europoje ir mus Amerikoje į nepaprastai keblų padėjimą ir ta jų pozicija turės veikti demoralizuojančiai į plačius demokratijos sluogsnius."

Tai tokių nenuoseklumų "Ateitis" priskaitė savo draugams Europoj. Vadinasi, Ameirkos tautininkai-demokratai to nebutų parę ("Ateitis" užmiršo, kad vos kelios sąvaitės atgal jie čia norėjo susivienyti su kun. Kemėšio partija). Bet paklausykit, ką apie Amerikos tautininkus mano p. Bulotienė, viena iš tų europiečių, kuriuos "Ateitis" vadina "musų idėjos draugais ir artimais žmonėmis." Štai ką ji apie juos tam pačiam laikraštyje rašo:

"Teisybė, jie čionai vadinasi 'tautininkais' — vardas, nuo kurios Europos demokrato kailis kratosi, nes 'tautystė' po savą vėliava Europoje, o ypač Rusijoje ir Lietuvoje surenka visus politikinius renegatus, karjeristus ir prigaudinėtojus, mokančius tautos jausmus savo siekiams išnaudoti. Bet ne žodžiuose svarbumas, pažiurėsime į darbus. Ir čia pasekmės bus gana liudnos.

"Faktiškai atmetant nieko nesveriančius politiškame gyvenime gerus norus, 'artimi draugai' gali pasigirti tokiais nuopelnais:

"1) Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros pirmininkas tų 'draugų' vardu skelbia manifestus ad majorem klerikalizmo gloriam ir smerkia A. Bulotos ir Žemaitės misiją šelpimo reikale. Panašiais darbais atsižymėjo taip-pat ir nekurie Sandaros skyriai. (New Yorko apskričio suvažiavimas 2 bal.)

"Už tokią organizaciją agituodami Amerikos 'draugai' važinėja net po visą Ameriką, rupindamiesi jos prasiplatinimu."

Čia reikia suprasti priekaištą p. Rimkai, kuris piktinasi europiečių savo draugų sėbravimu su klerikalais, o čia tuo tarpu pats važinėjasi po Ameriką agituodamas už tautininkų "Sandarą," kuri prie kiekvienos progos bičiuliuojasi su klerikalais, o šiomis dienomis išsiuntė savo pirmininką Karužą net Švedijon į klerikalų šaukiamąjį suvažiavimą.

Toliaus p. Bulotienė nurodo, kad Amerikos tautininkų fondas net surinktas aukas klerikalams atiduoda ir p. Rimka prieš tai visai neprotestuoja. Jis pats prie to fondo priguli ir agituoja už jį. Ir čia p. Bulotienė klausia:

"Kaip mano 'Amerikos draugai,' iš tokių nuopelnų kas galėjo pasidžiaugti? Argi ne tie patįs klerikalai ir jų pakalikai?

"Argi tokiais savo darbais jie nestato savo 'draugus' visame pasaulyje į nepaprastą keblų padėjimą?

"Ir ta jų pozicija ar 'neturės veikti demoralizuojančiai į plačius demokratijos sluogsnius'?

"Negalima užtylėti ir nuoseklumų 'Amerikos draugų,' kuomet jie tautininkų ploščium apsivilkę šaukte-šaukia lietuvius pastoti Amerikos piliečiais. Sunkus įspudis liktų pas kiekvieną musų Europos demokratą žiurint į tokius Amerikos 'draugus,' bet dar labiau nustebintų kiekvieną tie kaltinimai, kuriuos taip drąsiai į europiečius mėto čionykščiai 'draugai'."

Gerai užtepta, ar ne?

IRGI LOGIKA.

"Vienybė Lietuvninkų" irgi kalba apie airių revoliuciją. Anot jos, revoliucija nenusisekusi delto, kad—

"priešakyje stovėjusieji jos vadai nebuvo visos Irlandijos balsas. Duokim sau, aidoblistas-sindikalistas Larkin, arba socialistas Connolly, vedė naiviškus airių vaikinus į muši tik delto, kad jau nuo seno mėgsta riaušes kelti, o ne delto, kad atsižvelgtų į Airijos interesus."

Skaitydamas šitą nesąmonę žmogus taip ir matai "V. L." redaktoraus dantis, kaip jis nori įkąsti "aidoblistui" ir "socialistui." Jis nori tuo pasakyti, kad socialistams tautos reikalai visai nerupi, kad jie tik riaušes nori kelti. Bet iš kurgi "Vienybė Lietuvninkų" žino, kas ištikrųjų airių vadams rupėjo? Iš kur ji žino, kad tam "aidoblistui" ir "socialistui" nuo senai jau "rupėjo riaušių kėlimas?" Ar ne kvailam padėjime "Vienybės Lietuvninkų" redaktorius pasijustų, jeigu jam reikėtų dabar tuos neapgalvotus savo žodžius paremti faktais?

STREIKŲ BANGA.

Per visą Jungtinių Amerikos Valstijų šalį šiuo laiku, tarsi pakilusi banga, pereina darbininkų judėjimo sraumė, daugelyje vietų palikusi net darbininkų kraują, pralietą už jų teisotus reikalavimus.

Nuo 30 metų kaip Amerikoje profesijonalinės sąjungos (unijos) gyvuoja šiemet pirmu kartu Amerikos darbininkai parodė daug drąsos sulaukus tarptautinės darbininkų šventės pirmosios gegužės; tą dieną kiek ikišiol suskaityta pametė darbą apie 2 milijonai darbininkų, kad padarius demonstraciją ir tuomi viešai išreiškus savo bendrą reikalavimą 8 valandų darbo dienos, ir parodyti savo solidarumą.

Tas apsireiškimas nustebino ypač buržuazijos spaudą. Kapitalo interesus beginanti laikraštija nors ir su nenoru ir vengtinai konstatuoja faktą, bet pamini ir su neramumu kalba gal delto, kad tą savo drąsą parodė daugiausiai neorganizuoti darbininkai. Reiškia darbininkų organizacijos spėka auga, nes neorganizuoti darbininkai sykiu su darbo metimu griebiasi organizacijos; patįs organizuojasi ir kitus tiesioginiai ar savo judėjimu skatindami organizuoja.

Suprantama, kad tų streikų visupirmučiausia priežastimi yra ne darbininkų klesinis susipratimas, bet tos sąlygos, kokiose jie turi dirbti ir gyventi. Streikai — tai protestas prieš išnaudojimą ir pragyvenimo brangumą. Suprantama taipgi, kad streiko priemonėmis negalima nei pilnai apsiginti nuo išnaudojimo, neigi įsakyti produktų savininkams nupiginti suvartojamų daiktų kainas, priešingai, streikas suvienytam kapitalui tik duoda progą pragyvenimo kainas pakelti da augščiau, kad darbininkui pakeltą mokestį šalia savo pajamų laikyt vis tam pačiam laipsnyje, t. y. kad išmokėtus algoms nuošimčius atsiimti su dideliais procentais iš visuomenės, kurios didžiuma yra patįs darbininkai gavę ar negavę algos pakėlimą. Taigi vienur "laimėtas" darbininkų streikas, priverčia ir kitur darbininkus streikuoti. Tą kovos priemonę negalima pripažint darbininkams naudinga ir atsakančia. Gal tatai suprasdami daugiau susipratę ir susiorganizavę darbininkai stengiasi vengt streiko, bet neorganizuotiems ir delto savo klesinės kovos reikšmės nesuprantantiems darbininkams kitokių priemonių apsigynimui nuo tiesioginai jiems daromų skriaudų ir nėra. Darbininkiško judėjimo žvilgsniu ir tas apsireiškimas, kad neorganizuoti darbininkai stveriasi kovos ne atskiromis, bet bendromis spėkomis darbininkų klesai yra džiuginančiu apsireiškimu.

Kapitalistiškoji laikraštija skelbia, kad nuo 1-mos dienos gegužės mėno daugybė pramonininkų savo fabrikų darbininkams pakėlė algas "savo liuosu noru," kad, girdi, tas liuosnoris "be darbininkų reikalavimo" algų pakėlimas apskritai sudaro sumą ne mažesnę kaip penkis milijonus dolerių, vadinas, darbininkai be streikų ir be reikalavimų gaus 5 milijonus dolerių į metus daugiau, negu gaudavo. Jeigu tai paliečia 5 milijonus darbininkų, kurių kiekviens į metus gaus vieną dolerį daugiau, tai da lieka mažųmažiausiai penkissyk tiek darbininkų, kuriems alga nei doleriu į metus nepakilo. Jeigu pakiltų ir visiems, tai be mažiausios abejonės galime sakyti, kad pragyvenimas iš tų darbininkų atims į metus ne vieną dolerį daugiau, bet gal ir po kelis dolerius. Raminties, kad darbininkų algai pakilus nereikės jau stvertis, kad ir tų gana darbininkams skaudžių priemonių — streikų, nieks protaujančiųjų turbut negali. Buržuazijos laikraštija tečiaus migdo mažiau protaujančius, kad tik turėti ramumą ir kad darbininkiški reikalavimai nekliudytų jai galvoti, kaip padidinti savo pajamų procentus. Kapitalistas, turėdamas šalies valdžią savo rankose, nieks kiek nesibaido darbininkiško streiko delto, kad priverstas bus pakelti darbininkams algą. Kaip matome, kelia algą ir neverčiamas. Tai daro, kad neleist darbininkams streikuoti, nes streikas nors skaudžiai darbininkus paliečia, visgi juos mokina sulidarumo ir parodo jiems tai, kad darbininkų galybė gludi tik jų susiorganizavime. Tatai priparodo faktas, kad streikų bangai pakilus traukyje vienos sąvaitės daugiau darbininkų susiorganizavo į unijas, negu kad per ištisus 1915 metus. Štai kodėl viešpataujančiai klesai darbininkų streikai yra negeistini.

Kapitalas yra organizuotas. Keli šimtai kapitalistų valdo visos šimtamilijoninės visuomenės gyvenimą. Joks įstatymas negali but gyveniman įvykdintas tiems "valdonams" su tuo nesutinkant. Valdančioji mašina iškalno diktuoja kongresui, teismams ir legislaturoms kas turi but vykinama, o kas nedaleidžiama. Dabar žmonių klesa politiškai da mažiau negu ekonomiškai susiorganizavusi. Įstatymdavystės įstaigose savo atstovų darbo žmonės kaip ir neturi. Jų ekonominė kova tat neša materijalinę naudą tik jų klesiniams priešams. Streikai taipgi turėtų darbininkus pamokyti ir tą teisybę suprasti, kad jeigu jų organizacija ir bendra kova leidžia jiems laimėti pastatytus reikalavimus, tai politiškoji organizacija ir kova leis nuversti sau nuo sprando viešpataujančią išnaudotojų klesą.

J. B. S.

Skaitytojų pastabos.

Chicagos lietuviai turi kunigą Skripką. Ar negeriau gi butų lietuviams įsitaisyti armoniką?

* * *

"Vienybė Lietuvninkų" ir-gi kalba apie fondų susivienijimą. Te nusiramina. Širvydo į tą susivienijimą vistiek nepriims.

* * *

Septintas Dievo prisakymas sako: "nemeluok," o kunigų laikraščiai daugiausia meluoja.

* * *

"Vienybė Lietuvninkų" atrado, kad "Draugas" išmoko nuo socialistų šmeižti Bulotą... Can you beat it?

* * *

Tautininkų "susaidė" išsiuntė savo prezidentą Yčo "konferencijon." Reikia tikėtis, kad dabar blokas su klerikalais tai jau šiur įvyks, nes Rimka taip toli negalės nuvažiuoti.

* * *

Kun. Milukas yra išėjęs "17 klesu šveicariško mokslo," kun. Maliauskas yra "metodologijos daktaras," o kun. Kemėšis yra "lietuviško vaisko" organizatorius. Kas pasakys, katras tų trijų klerikalų turi didesnį "činą?"

Prof. Gnaiba.

Mano Patemijimai.

Dar pinigų kraujo liejimui.

Paryžius. Finansų ministeris Ribot kreipėsi į parlamentą, prašydamas paskirti 1,634,500,000 dolerių karės reikalams pirmam bertainiui 1916 metų.

Francuzijos žmonės nevien lieja savo kraują del buržuazijos labo, bet dar tuština savo kišenius. Juk visi tie milijardai, kurie liks išaikvoti karės reikalams, pagaliaus, kris ant Francuzijos gyventojų sprando, o ypač ant darbininkų ir valstiečių. Vokietijoj vis daugiau atsiranda socialistų, ką nebenori duoti pinigų savo valdžiai, taip jai reikalingų tolimesniam kraujo liejimui. Tuo tarpu nieko panašaus negirdėti apie Francuzijos soicalistus, atstovus parlamente. Labai apverktinas dalykas butų, jei visi jie iškryptų, jei visi jie liktų buržuaziškos politikos mekleriai.

6-šių valandų darbo diena.

Namų statymo darbininkai sudarantįs Amerikos Darbo Federacijos skyrių, priėmė rezoliuciją paliepiančią naujai valdybai ištirti kaip greitai galima bus pradėti kovą už įvedimą. 6 val. darbo dienos.

Jei įvairių kraštų socialistai reikalauja 8-nių valandų darbo dienos, tai tas sako, kad niekur darbininkai nedirbtų daugiau 8-nių valandų per dieną. Tai turi but maximum darbo dienos. Visur-gi, kur galima, reikia rupintis, kad darbo diena butų juo mažiausia. Pas Vilniaus nešvarumų valytojus "darbo naktis" tęsėsi 6 valandas 1906 ir 1907 m., — (kaip buvo sekančiais metais, nežinau). Australijos darbininkai jau senai pakėlė balsą kovoti už 6-šių val. darbo dieną. Dabar tą pat atkartoja kai-kurie Amerikos darbininkai.

Ką-gi tas viskas reiškia? Tas rodo, jog dabartiniu metu 8-nių val. darbo dieną kai-kuriose vietose jau perilgą ir prisieina rupintis, kad darbo dienos maximum nepervіršytų 6 valandų. Nors vietomis jau darbininaki ir pasiekė 8-nių val. darbo dienos, bet bedarbių skaitlius kaip augo, taip auga. Ir išeina — 8-nių valandų darbo diena perilga.

Socialistai pastatė tarp savo reikalavimų 8-nių val. darbo dieną, kada darbininkai paprastai dirbo 14, 16 ir daugiau valandų. Tais laikais 8-nių val. darbo diena daugeliui darbininkų išrodė nepasiekiamu idealu. Dabargi daugelis darbininkų jau mato, jog ilgainiui ir 6 valandų darbo diena bus perilga.

Darbininkai ligi socializmo užviešpatavimo nuolat kovos už darbo dienos trumpinimą. Socializmo gi laikais bus dirbama tiek, kiek to reikalaus visų reikalų aprupinimas.

Šiandien darbininkai kovoja už 8-nių val. darbo dieną, ryt kovos už 6-šių, o poryt — už 4-rių.

Pabėgėliai apgauti.

Pabėgėliams nuo karės buvo žadami darbai. Pabėgėliai girdėjo ir kitus žadėjimus. Daug kuo jiems galvas kvaišino, kad tik Rusijos kapitalistai daugiau turėtų pigesnių darbininkų. Kad geriau su meškeria žuvį pagauti, "samdant buvo žadėta ir kontraktan įrašė, jeigu kas, mėnesį išdirbęs, daugiau nenorės dirbti, gaus dykai bilietą toliaus važiuoti ar atgal grįžti." ("R. Gars.") Tai sena apgavikų pasaka, kad daugiau darbininkų pavilioti.

P. M. Vaišvila mano, jog viskas geriau butų, jei tarp pabėgėlių atsirastų "inteligentas," dabar-gi "nėra nei vieno inteligento." "Rygos Garsas" mano, jog "inteligento" priedermes gali pildyti "Centralinis Lietuvių Komitetas Petrapilyj." Vienok kaip drg. V. Kapsukas parodė, tai "inteligento" pagalba vien tame apsireiškia, jog jis didelį nuošimtį aukų savo reikalams praryja.

Tautiška vienybė.

Galicijos lenkų irgi-socialdemokratas p. Dašynski, ką keli metai atgal protestavo prieš tai, kaip drįso rusų socialdemokratai kalbėti Rusijos Valstybės Dumoj Lenkijos darbininkų vardu, dabar visai persikėlė į tautininkų širšinyną. Seniau Galicijos lenkų "beveik" socialdemokratai atstovai neprisidėdavo prie "Lenkų Rato" ("Kolo Polskie"). Dabar lenkai "socialistai" nutarė prisidėti. Mat, jie rupinasi jau visai atsisveikinti su klesų kova, nes jiems dabar svarbus vien "tautiškas besiplėtojimas" (rozwoj narodowy). Galicijos lenkų "socialistų" vadai randa neatbutinai reikalingu išdirbti kelią pilnai tautiškai vienybei, nepaisant į politiškų pažiurų nevienodumą. Tarp šios rųšies socialistų vadovauja p. Daišinskis. Lietuviai-darbininkai turi neužmiršti, kad ir tarp lietuvių socialistų randasi tokios pat tautiškos vienybės šalininkai. Neužmirškit ir apie A. Janulaitį.

Sunaikink ir pasislėpk.

"Serbijos majoras Raskoje paleido du šuviu į Serbijos premjerą Pašicą, bet nepataikė. Majoras kaltina visą valdžią išdavystėje, kuri sunaikino šalį, o pati slepiasi."

Man nesvarbu, ar tai teisybė, ar tai tik vokiečių išmislas. Svarbu tas, kad dabar įvairių valstybių valdžios naikina taip savo, taip svetimas žemes. Kada sunaikintų šalių valdžioms prisieis bloga, tai jos pasislėps, ir, žinoma, pasislėps ne tuščiomis rankomis. Įvairių kraštų darbininkams jau laikas pagalvoti apie tai, ir pasirupinti, kad tos valdžios negalėtų pasislėpti.

Antras dalykas, vis dar randasi žmonės, besivadinantie socialistais, ką kviečia, ragina darbininkus palaikyti tokių valdžių politiką. Garbė tiems Serbijos socialistams, ką karės pradžioj nepardavė darbininkų klesos reikalų! Jei daugiau tokių butų, tai nepasislėptų...

Cukraus nėra, nes jo perdaug.

Rusijoj prasidėjo cukraus badas. Vienur kainos kįla, kitur arba visai jo neparduoda, arba parduoda ne daugiau kaip vieną svarą ar pusę svaro. Krautuvininkai daugiau neparduoda, nes laukia dar didesnių kainų. Neparduoda ir sako: "nėra." Sako — nėra, ir slepia... Ištikrųjų gi cukrau yra daugiau kaip reikia. Padėkim, Petrogradas reikalauja 200 vagonų cukraus. Atveža gi į Petrogradą 84 vagunus rafinado ir 238 vag. smulkaus; išviso— 322 vagonų, t. y. 122 vagonų daugiau, kaip reikia, ir visgi cukraus "nėra."

Z. A.

Socializmas reikalauja tiesos visiems žmonėms. Ar tu tam reikalavimui esi priešingas?

Gegužės 1 d. Worcesteris

ja, nei administracija neatsako. Skaitytojai patįs turite save daboti ir jokiems daug žadantiems už maža pinigų apgarsinimus netikėti ir pinigų nesiųsti nepersitikrinus jųjų žadamais daiktais. Dažniausia tokie skelbimai esti tik pigi apgavystė ir tš negudrių žmonių pinigų viliojimas.

KORESPONDENCIJOS

MONTELLO, MASS.

Atžagareiviai pradeda reakciją.

Atžagareiviai, vadovaujami slaptų smuklių laikytojų, pradėjo veikt savo juodašimtišką darbą, tikėdamiesi savo reakcija nuveiksią socialistus, kurie jų nešvarius biznius pasmerkia. Jie (tautininkai) išleido net savo proklamaciją, kame tikrai puriškevičiškai šaukia savuosius kovon prieš socialistus, kad juos išnaikinus. Giriasi, kad jiems tame jų niekšiškam darbe pagelbėsianti pati valdžia... Tuli tų musų "tautiečių" iš "Liet. Mokslo Draugijos" išrinko komisiją, kad patraukus "Kovą" teisman už tai, kad pavadino juos "Goldo studentais." Žiurint į tuos ekscesus musų tautininkų-atžagareivių manai, kad jie iš galvos kraustosi. Kitaip ir negali buti, nes sveikai manantis žmogus nesigirtų, kad jau dabar "Kovai" bus galas, o sykiu ir visiems socialistams, nes, girdi, jiems nieko nekaštuos, pati valdžia uždyką apdirbs.... Vargšai mano, kad jie tik atliks maskoliško žandaro ar šnipo rolę, o rešta tai jau be tardymų, be teisybės patyrimo taip kaip ir maskoliška valdžia, nurodytus užpuls, suims ir jiems jau sudiev, baltas svieteli. Sveiko proto žmogus panašių iliuzijų sau nedarytų, kaip daro musų atžagareiviai eidami iš kreso.

"Ateities" korespondentas "mėlynas paukštelis" tame laikraštyje skelbia, kad socialistai užkenkia tautiškam judėjimui. Aha!... Bet sociaistai per tą patį laikraštį pareikalavo iš "mėlyno paukštelio" faktiškų prirodymų. "Ateitis" tyli, nes į nesąmones socialistai pasirengę atsakyti, o faktų parėmimui savo prasimanymų nėra.

Kada vietos klebonas savo parapijonus prakeiksmu gązdindamas draudžia dalyvauti rengiamose Liet. Choro vakaruose, o tasai choras yra juk grynai tautiškas ir mokinasi vien tautiškų dainų, kelia vien tautišką dvasią, tai kunigui už boikotavimą to tautiško veikimo "Ateities" korespondentai nieko nesako. O gal klerikalų darbus jie primeta socialistams, kad juos purvinus savais purvais?

Musų tautininkai persiima amerikoniškų politikierių taktika. Tie šmeižimai ir purvinimai socialistų paprastai pasirodo kaip tik prieš Liaudies Namo Dr-jos valdybos rinkimus. Mat norima diskredituoti, kad neįleidus socialisto į tos valdybos narius. Kadangi rinkimas įvyks 6 birželio, tai musų tautininkai-atžagareiviai ir žaidžia savo nešvarų "gėmį."

Metai atgal Liaudies Namo Draugijos valdyboje buvo patįs storieji "tautiečiai." Jie paskelbė, kad namas bankrutija, reikia pakeisti delto konstituciją. Draugija suprato lošį ir valdybon išrinko socialistus. Na, ir kas pasirodė. Prie socialistų administracijos draugija apmokėjo visas L. Namo išlaidas ir kasoje liko da virš $1,000. Akyvaizdoje to, kaipgi nešmeižti socialistų ir negrąsinti jiems išnaikinimu jų visų?

Kariškas Žvalgas.

PHILADELPHIA, PA.

Lietuvių Tautiškos svetainės atidarymas.

Balandžio 24, apie 7 val. vakare ant Moyamensing ave. prie lietuvių svetainės prisirinko tiek daug žmonių, kad nei ant gatvės nebuvo vietos, nei į svetainę nebuvo galima įlįsti. Tuoj pasigirdo iš visų pusių muzikos balsai ir nušvito bengališkos ugnįs. Tai rinkosi draugijos su benais prie svetainės. Privažiavo daugybė karietų ir prijojo raitų. Philadelphijos draugijos surengė didelę parodą svetainės atidarymui. Prie svetainės žmonės susieiliavę patraukė gatvėmis su septyniais benais. Parodoje dalyvavo virš dviejų tukstančių asmenų. Tai buvo Philadelphijos lietuviams iškilmingiausia diena, nes jie per daug metų laukė savo svetainės ir dabar jau susilaukė.

Balandžio 25 toj pačioj svetainėj buvo koncertas, žmonių taipgi buvo daugybė. Kalbėjo drg. J. Stasiulevičius, dr. E. S. Klimas, dr. Dambrauskas, du advokatai ir buvęs salės bendrovės prezidentas A. Užumeckis. Dainavo choras ir keli solistai.

Balandžio 26 buvo lioterija ir balius. Per visus tris vakarus žmonių buvo daug. Pelnas nuo visų vakarų ėjo salės bendrovei. Pelno liko apie $1,500.

Neprošalį bus paminėti, kas tą salę pastatė.

Sumanytoju buvo Laisvės Kliubas, kuris su visu savo turtu prisidėjo prie salės pastatymo. Prie to susitvėrė taip vadinama Lietuvių Real Estate Kompanija, kuri taipgi rupinosi svetainės statymu. Daugelis draugijų sudėjo po vieną-kitą tukstantį ir daug pavienių pirko šėrus. Šėrai kainuoja po $50.

Lotai buvo jau senai nupirkti, bet nebuvo dar pinigų darbui pradėti. Galiaus pereitą vasarą jau subruzdo prie darbo. Bet tas darbas vėl ką tik nenuėjo perniek. Jeigu ne V. Jakštys, J. Griganavičius ir J. Lukosevičius, kaip žmonės šneka, tai tie lotai jau butų buvę parduoti. Minėti salės bendrovės nariai tą pajutę pranešė ant susirinkimo ir A. Užumeckį tuojau prašalino iš bendrovės prezidento, o jo vieton išrinko Vladą Varževičių. Visi kalba, kad daugiausiai tos salės pastatymui trukdė "dvasiškas tėvelis" ir buvęs salės bendrovės prezidentas A. Užumeckis. Kaip tik bendrovė gaudavo kur kontraktorių, kuris apsiimdavo paskolinti kiek pinigų, tuoj kunigėlis su Užumeckiu susižino ir kontraktorius pinigų neduodavo. Tas atsikartojo kelis sykius. Mat šešios bažnytinės draugijos yra prisidėjusios prie salės statymo, tai kunigėliui pasirodė, kad tos draugijos išeis iš jo pobažnytinio sklepo susirinkimus laikyti į Lietuvių svetainę, tai ir trukdė kiek galėdamas.

Bet kada Užumeckis tapo prašalintas iš prezidentystės, svetainė į kelis mėnesius stojosi ant kojų. Reika ištarti širdingą ačiu Susivienijimui Lietuvių Amerikoj, kuris paskolino $20,000 salės užbaigimui. Prie salės pastatymo daugiausiai dirbo Vladas Varževičius ir F. Paulauskas.

Svetainė kaštuoja apie 70 tukstančių dolerių. Turi 4 aukštus. Sklepe bus Laisvės Kliubas. Ant pirmo augšto bufetas, ant antro salė šokiams ir teatrui, ant paskutinio salė susirinkimams. Įtaisyta viskas gana švariai.

Tik negerai salės komitetas pasielgė landžiodamas pas kunigą. Pirma patįs kunigą keikdavo, kad trukdė salės statymui, o dabar lenda ir prašo, kad tas leistų bažnytinį chorą dainuoti. Kunigas atsakė neleisiąs. Na, galėjo tuomi ir užsibaigti. Juk Philadelphijoj yra dar du chorai: tautininkų choras "Daina" ir socialistų choras. Bet tų nekvietė. Galiaus du karčemininkai vėl nuėjo prašyti choro ir patį kunigą užkvietė dalyvauti salės atidaryme, pasakė atsiųsią net karietą. Chorą kunigas leido, bet už pakvietimą dalyvauti salės atidaryme, žiurėkit kokį komplimentą musų biznieriams suteikė: "Kur saliuninkai ir laisvamaniai dalyvauja ir kur bus girtuoklystės ir paleistuvystės lizdas, ten mano kojos nebus." O ką, biznieriai, gavote puikų komplimentą. Oi jųs žmonės, žmonės, nors sykį išsipagiriokit iš to lagerio ir pamislykit, ką jųs darote. Patįs už akių keikiate tą kunigą, nekurie iš jusų net sakramentus parsinešę šunims šeriate, o atsigrįžę einate ir prašote jį dalyvauti sykiu. Juk dar iki šiai dienai ant savo makaulių nešiojate ženklus, kai anais metais tas "tėvelis" įtaisė jums pirtį palei savo avinyčią. Pereitą vasarą užsikvietė draugysčių sąryšis St. Šimkų kalbėti. Kunigas neleido. Kiek jųs išdėjote pinigų besiprovodami su juo dėlei bažnyčios. Jųs matot, kad jis jums keršija ir yra priviręs jums tiek košės, kad dar ir iki šiol kiti kabinate, o vis lendate.

Salės Bendrovės narys.

HYDE PARK, MASS.

Kapitalo auka.

Gegužės 4 d. čia pasimirė jauna, vos 19 metų amžiaus mergaitė, Marė Žilinskaitė. Jai gyvastį išplėšė kapitalistiškas draugijos surėdymas, verčiantis jaunimą žudyt savo sveikatą ir gyvastį sunkiais darbais fabrikose. Velionė dirbo B. F. Sturtuvens geležies liejykloj. Dirbdama sunkų darbą, keldama sunkius daiktus matomai patruko. Ėmė guostis kitoms darbininkėms, kad jai kas pasidarė, po krutine skauda. Bet kvailos moteris pilnos tų kvailų prietarų, verčiančių moteriškę, ypač merginą, slėpti savo nesveikatą, pradėjo "mokyt" merginą, jog negražu jaunai merginai guostis, nes paskui vaikinai ims juoktis... Nelaimingoji užslėpė savo kančią ir dirbo kol nekrito. Pasirgus tris sąvaites užbaigė savo gyvenimą pačiose jaunystės dienose, kuomet tas gyvenimas vos tik pradėjo pražydėt.

Velionė prigulėjo prie Lietuvių Kooperacijos ir prie Lietuvos Sunų ir Dukterų Draugijos. Draugija palaidojo velionės kuną su bažnytinėmis ceremonijomis. Kooperacijos nariai nupirko gražų gyvų gėlių vainiką. Taipgi nupirko vainiką ir A. Narbutaitė, tik L. Sunų ir Dukterų Dr-ja pasiteisino, kad neturi pinigų vainikui nupirkti, nors kunigui už prakalbas mokėti tai pinigų užtenka, kuomet tos kunigo prakalbos dr-tei jokios naudos neatneša. Ši draugija mat turi konstituciją, kuri nevaržo savo narių sąžinės, tai kunigui tas kaulu gerklėje stovi, o bet draugystė samdosi tokį kalbėtoją, kuris draugiją griauja, niekindamas jos pamatus — konstituciją ir tuomi sėdamas tarp narių nesutikimą.

Mirusi a.a. Žilinskaitė turėjo du broliu, bet gyveno ir mirė pas svetimus. Tie broliai gal neužmirš tik posmertinę atmintį.

Vietinis.

LEWISTON, ME.

Sako, žmonės permažai pradeda "griešyti."

Musiškiai katalikai ikišiol kasmets šaukdavosi iš Bostono Tamošių, kad jam savo "griekus" atiduoti. Nežinia kodėl šiemet jie pamainė Tamošių kunigu "norwudiečiu," turbut daugiau girdėdami apie šį pastarąjį kaipo karžygį, kuris nuolat kariauja su bedieviais. Taigi atvykus jam čia avelių ir avinų kirpti, žingeidumo vedamas, kaip tas bedievių naikintojas "kovoja," nuėjau ir aš bažnyčion. Jis parklupdęs visus ant kelių ir pats atsukęs užpakalį dievui pradėjo barti katalikus — ar įspėsite už ką? Nagi už tai, kad permažai griešija! Vadinasi, žmonės virsta bedieviais. Girdi: "'pamelavau, poterius apleidau, gaspadinės šnapsą išgėriau — daugiau neatmenu, tėveli.' Geriau tokių griekų nei nepasakotumėt!" Matomai kunigas reikalauja iš žmonių didesnių nusidėjimų. Manau sau: ir tas žmogus vadinasi doros mokytojumi. Jeigu aš bučiau kataliku, tuoj bučiau sušukęs: "nevesk mus į pagundinimą." "Doros mokytojas" tolesniai pasakoja, kad daugelis virto bedieviais (ir delto turbut negrišija) ir atsižadėjo Kristaus, tik garbina žydą Marksą. Kaslink to, tai pasakyčiau, kad Kristus yra daugiau žydu, negu Marksas, o kunigija liepia jį garbinti ir iš prieš du tukstančiu metų kunigijos užmušto žmogaus sau mylistų prašyti ir laukti.

Iš viso to "bedievių naikintojo" pamokslo aš tik tą išvedimą galėjau sau padaryti, kad Markso mokslas visgi yra žmonijai naudingesnis už Kristaus, nes pats kunigas sako, jog žmonės virsdami bedieviais mažiau piktadariauja, reiškia šviečiasi, civilizuojasi ir lieka žmonėmis, kuriems netrukus paliks nereikalingi tie, kurie žmonių doros ne pakelia, bet nupuldo, laikydami juos tamsoje.

Ant galo tasai pamokslininkas pasakė, kad dabartinė karė "jusų tėvus ir brolius išblaškė. Jie kenčia badą, kad Dievas jiems palengvintų, melskitės." Jis turįs atsivežęs rožančių ir škaplierių, pirkite ir melskitės. Na, manau sau, ar tie aptemdinti žmonelės pamąsto, kokį farizėjų čia prieš save turi. Ar nuo tų poterių bus sotųs kenčiantieji badą žmonės? Bet nuo tų poterių bus sotus rožančių ir škaplierių pardavotojas.

Nejaugi da ilgai galės tie veidmainiai taip bjauriai žmones mulkinti? Nejaugi da ilgai tie vargšai musų katalikai nemokės suprasti kokiems tikslams reikalingas yra žmonių tikėjimas į tokius stebuklus, kad pasakius "sveika Marija" ten už jurių alkstantiems žmonėms nukris kepti karveliai iš dangaus?

P.

MONTREAL, CANADA.

Gegužinės šventės apvaikščiojimas.

Nežiurint blogo oro, sulaukus 1 d. gegužės darbininkų minios padarė gatvėse demonstraciją. Demonstracija prasidėjo 7 valandą vakare. Tarp raudonų socialistų vėliavų matėsi įvairių tautų, taipgi ir lietuviai ėjo po socialistiška vėliava. Benams grojant darbininkiškas giesmes maršuojanti darbininkų minia perėjo svarbesnes miesto gatves, o paskui sugrįžus svetainėn baigė apvaikščiojimą savo šventės. Įvairųs kalbėtojai kalbėjo kiekviens savo skyriui. Taipgi kiekviena unija turėjo teise statyt savo kalbėtojį, todėl kalbėtojų buvo tiek daug, kad kalbas prisiėjo aprubežiuot 5 minučių laiku. Tiems kalbėtojams todėl negalima buvo nieką plačiau išaiškinti, kaip tik išreikšti pasveikinimus kitiems darbininkams, vienos tautos darbininkų brolybę kitos tautos darbininkams ir t.t. Kalbėta taipgi ir prieš karę. Kalbėtojai pasmerkė karę ir protestavo prieš ją, bet policija nieko nedarė, matomai bijodama kilimo riaušių, nesa matė darbininkų upą ir vienbalsį karės pasmerkimą.

Buvo manyta laikyt prakalbas atvirame ore, bet del lietaus negalima buvo, tai svetainėje reikėjo pasitenkinti trumpomis prakalbėlėmis, bet visgi apvaikščiojimas buvo gyvas ir paliko darbininkuose gerus įspudžius.

P. Deglas.

RIVERTON, ILL.

Lietuvių tamsumas.

Kuomet kitose kolonijose musų lietuviai darbuojasi kulturos ir apšvietos dirvose, bruzda savo darbininkiškame judėjime, tai rivertoniečiai lietuviai da miega tamsybės ukais apsiausti. Tiesa, mes turime čia savo draugystes, turime smuklių, krautuvių ir kitokių biznių, taigi, rodos, negalima butų sakyti "miegame." Tik musų susipratimas da miega storu nežinės patalu užklotas. Draugystės susirinkimuose musų "broliai" pasirodo taip veiklųs ir daug išmanantįs, kad net vieni kitiems aplaužo nosis, jeigu ilganosiai bando jas kišt į savo draugystės reikalus, kaip antai šv. Jono Krikštytojo draugystėje, kurion priguli visi geriausieji katalikai.

Yra čia S.L.A. 196 kuopa, prie kurios priguli laisvesnių pažiurų žmonės. Bet ir šie galbut delto, kad iždė neturi pinigų, nieko žmonių švietimo dėlei neveikia. Buvo sumanyta parinkti aukų nuo karės nukentėjusiems šelpti. Ir šis užmanymas pavyko neblogiausiai. Surinkta nuo vietos lietuvių ir svetimtaučių $26.95. Aukos paskirta Lietuvos Gelbėjimo Fondan.

Gegužės 3 d. turėjome čia nepaprastą "balių" ant "Dievo garbės." Tulas senas kavalierius iš Springfieldo čia per 6 mėnesius laikė smuklę. Išsibaigus "laisniui" smuklininkas užpirko mišias, sukvietė karštus katalikus ir katalikes, pasiprašę Dievo pagalbos, kad jis pats negerdamas pagelbėtų jiems gerti, pradėjo tuštinti bonkas ir bačkas. Na, ir su Dievo pagalba pavertė save į keturkojus. Tiek to, apie katalikiškas orgijas neverta laikraštyje nei vietos užimt. Jos visur žinomos.

Pragaro tarnas.

CINCINNATI, OHIO.

Atbundame.

Iš šitos lietuvių kolonijos musų lietuvių laikraštijoje ypač pirmeiviškoj beveik nesimato jokių pranešimų. Lietuvių burelis ir nevisai mažas čia gyvuoja ir iš jų gyvenimo visgi šis-tas yra vertu paminėjimo. Tiesa, ikišiol čionykšti lietuviai, galima sakyti, visai nieko visuomenės labui ir neveikė. Tik iš rytinių valstijų į čia atvykus J. D. Bendoraičiui ir pradėjus darbuotis pamažu pradedame atbusti ir krutėti. Susitvėrusi nesenai S.L.A. 50 kuopa balandžio 29 d. parengė prakalbas. Kalbėjo J. D. Bendoraitis apie sunkų darbininkų padėjimą, apie Europos karės baisenybes ir kaip ta karė išdraskė musų gimtinį kraštą. Žmonių susirinko nedaug. Nuo karės nukentėjusių pašalpai suaukavo $1.65. Vietinių lietuvių vyrų choras sudainavo porą dainų. Publikai ypač dainos matomai patiko. Vertėtų tankiau rengti viešus susirinkimus, o beabejonės ir mes cincinnatiečiai pradėtume gyviau krutėti, kad nešus savo darbų dalelę musų visuomenės kulturos iždan. Geistina butų, kad pradėję veikti draugai nenuleistų rankų, bet darbuotųsi energingai ir tolesniai. Tiesa, sunku dirbti neapmokamą darbą, už kurį nesykį ir paniekinimus reikia išgirsti, bet be pasišventimo pirmtakunų joks visuomeniškas judėjimas neatsiranda. Taigi pirmyn.

Viską-girdįs.

Kas mums rašoma.

Cleveland, Ohio.— Čia vietiniai lietuviai sumanė sutverti kooperatyvišką draugiją. Gegužės 5 dieną "Žvaigždės" svetainėj jau turėjo savo pirmą susirinkimą, kuriame buvo plačiai svarstyta kooperacijos principališkas stovis bei jos tikslai. Ypatingas ėjo aptarimas, kokis butų prieinamiausias kooperacijai užsiėmimas. Nutarta, kad šėro kaina butų $25.

Susirinkime dalyvavo apie 20 žmonių, ir nutarta toki pasikalbėjimai laikyti patol, pakol nesusitvers kooperacija ant tvirtų pamatų.

S. Šilkasparnis.

Cedar Rapids, Iowa. — Nesenai čia buvo atsilankęs kunigas, kad apkirpus avelėms vilną. Agitavo už sutvėrimą parapijos. Girdi, 70-tis žmonių galės užlaikyti bažnyčią ir kunigą. Jis nieko nesakė kiek tiems žmonelėms kaštuotų užlaikyt kunigui gaspadinę. Jis aiškino kad tik "šventas tikėjimas" gal apsaugot žmones nuo tokių darbų, kaip antai kun. Žebrio užmušėjų, kurie buvę anot kunigo "socialistais." Jis nepasakė, kad tie žmonės buvo katalikais ne prastesniais už kunigą Macochą, už kun. Šmidtą, už kunigą Richesoną ir daugelį kitų, kurių "šventas tikėjimas" neapsaugojo nuo visų baisių darbų. Vargšas, mano, kad žmonės nieko nežino, tai ir galima jiems meluoti.

Z. A. Berželis.

Cleveland, Ohio.— Musiškis kunigužis matomai visokiomis "strošnybėmis" negalėdamas iš žmonių išgaut daug pinigų, tai per Velykas įsakė brangiau imti nuo atsilankančių į bažnyčią už įžangą. Mat tą dieną geresnis "šio," tai ir musų kunigas-biznierius išnaudoja progas. Tiesa, cirkas buvo margas, skambalavimų ir triukšmų buvo nemažai, bet imti doler ižangos už tokį "koncertą" visgi perbrangu.

Bažnyčios tarnas.

Girardville, Pa.— Čia nusišovė S.L.A. 147 kuopos narys. Kuopa pasirodė labai save gerbianti, kad net atsisakė dalyvauti palaidojime savo seniausio nario, kuris tą kuopą suorganizavęs ir joje nemaža savo triuso padėjęs. Tai mat kiek pas musų tautiečius meilės saviems nelaimingiems broliams. Mat velionis buvo liuosas nuo prietarų, o kuopos organizatorius yra Romos agento klapčiukų, tai kad tas Romos agentas negavo pasipelnyti, tai ir kuopa atsisakė net palydėt savo narį į amžiną pasilsį.

Pašaliniai susipratę žmonės velionį J. Savicką palaidojo laisvamanių kapinėse Shenandoh'ryj.

F. J. Levinskas.

N. S. Pittsburgh, Pa.— L. S. S. 55-ta kuopa 7 d. gegužės nutarė įkurti vakarinius kursus. Mokykla bus atidara seredomis ir pėtnyčiomis vakarais nuo 7:30 A. B. L. A. svetainėje po No. 1241 Reedsdale str., N. S. Mokinama bus aritmetikos, rašybos ir supažindinama su socialistų platforma. Taipgi ir kiti dalykai darbininkams reikalingi.

Lietuvos Sunų Draugija nutarė už pinigus dievo nepirkti. Išgirdęs apie tai klebonas, kad žmonės atsisako už ausinę mokėti, nabagas apsiputojo iš piktumo. Iškeikė draugiją, kad socializmui pas save leido įsiviešpatauti.

Turiu pastebėti, kad socializmas nieko bendra neturi su išpažinčia, arba su kuniginiu bizniu tuo atvėju, jei žmonės ginasi nuo išnaudojimo, tai tas yra naturale tiesa. Išnaudojimui pasiduoda tik silpnas taip ilgai, kol stipresniu esant nepasijunta.

Dvasia šventa.

Akron, Ohio. — Gegužės 7 d. mėnesiniame susirinkime LSS. 244 kp. nutarė paremt Daytono LSS. 245-tą kuopą del vedimo bylos su Daytono fanatikais, kurie laike Ambrozaičio prakalbos pakėlė riaušes. Tam tikslui suaukauta $4.05.

Aukos tapo perduotos kuopos sekretoriui B. Uzčinui, kad kuogreičiausia persiųstų LSS. 245-tai kuopai.

Aukavusiems tariu vardan kuopos širdingą ačių.

A. P. Davidėnas.

West Frankfort, Ill.— Balandžio 29 d. vietinis L. Š. Fondo skyrius surengė balių. Baliun žmonių atsilankė nedaug. Visi gražiai elgėsi, išskyrus kelis biznierius.

Pelno liko $28.25. Visas tas pelnas skiriamas nukentėjusiems nuo karės.

Tą pačią dieną buvo čia vestuvės V. Vingio su p-le J. Rapoliute. Vestuvės buvo gražios, be peštynių, kas matomai tuliems "sporteliams" nepatiko. Jie delto telefonu pašaukė policiją, kad nors tokį "trobelį" padarius. Policija radus dovanas darant, kad tai buvo nedėldienis, vestuvėse dalyvavusius areštavo. Žinoma, dalykui išsiaiškinus visus paleido.

Nukentėjusiems nuo karės suaukauta vestuvėse 17 dol. 30c., kurie likos persiųsta L. Š. Fondan.

Trikepelis.

Sioux City, Iowa.— T.M. D. vietos kuopa balandžio 30 d. statė scenoje dramą "Pirmi Žingsniai." Sulošė kaipo artistai-mėgėjai labai gerai. Reikia tarti aktoriams ir aktorkoms už jų darbavimąsi sceniškos daisrityje.

Po vaidinimo 8 metų amžiaus A. Valaikiutė puikiai sudeklamavo "Vasaros Grožybės" eiles.

Paskui buvo šokiai su skrajojančia krasa. Dovaną už atvirutes laimėjo mergaitė B. Stukanaitė.

Vakaras visais atžvilgiais gerai nusisekė.

Lietuvos jaunikaitis.

Leechburg, Pa.— Viena moteriškė taip prisigėrė, jog virto nuo laiptų ir persipjovė stiklais koją. Dabar guli ant patalo jau ketvirta sąvaitė. Jos vyras mažai tedirbdamas neturi gydytojui kuom užmokėti, be ligonbučio vargiai pagytų.

M. Šileikis.

Kokia organizacija daugiausiai militarizmui priešinga?

Ta, kuri pripažįsta pasaulio tautų brolybę.

KĄ SAKO MISLINČIUS.

Mieli mano skaitytojai! Šiandien aš norėčiau pasakyti jums, ką aš mislinu apie musų žydiškąjį — atsiprašau! norėjau pasakyt — katalikiškąjį tikėjimą. Tik nenusigąskit, draugai mano mieli. Nebėgkit. Nepamislykit tuojaus, kad aš noriu pasakyt, jog jųs neturit dušios. Mieli mano draugai, jaigu jųs turit dušią ištikrųjų, tai jųs turit juk suprasti, kad nors aš jums tvirtinčiau dieną ir naktį, kad jųs jos neturit, ji nuo to mano tvirtinimo juk neišnyktų. Bet aš ir nenoriu to tvirtint. Aš nenoriu nieko įžeisti, nė užgauti. Aš nėsu tikėjimo priešas. Aš tik mėgstu žiurėti į viską kritiko akimis. Aš mėgstu į kiekvieną dalyką pažiurėti iš visų pusių, ir pažiurėti ne vien tik paviršium, bet ir giliau. Aš viska tyrinėju ir viską apgalvoju savo protu. Todėl žmonės vadina mane Mislinčium.

Aš nenoriu girtis, bet pasakysiu jums draugai, kad mano tėvai buvo katalikai ir aš kataikų bažnyčioj krikštytas — kitaip sakant— padarytas kataliku. Ir kaip aš tai kritišku savo protu apgalvoju, amn ir tas pasirodo gana juokinga. Karvė niekados negali pagimdyt ožkos, bet visuomet verši, avis pagimdo avį, kralikas kraliką, briedis briedį, o žmogaus motina-katalikė negali pagimdyt kataliko. Reikia nešti jį pas kunigą, kad tas jį pakrikštytų. Be krikšto katalikės vaikas negali but kataliku. Sakoma, kad toks žmogus numiręs negali įneiti į dangų, jo akįs negali matyti Dievo. Kaip jums toks mokslas patinka? Man jis išrodo nelabai išmintingas. Juk katalikiškas, arba, teisingiau sakant, krikščioniškas krikštas prasidėjo tik nuo legendinio Kristaus gyvenimo laikų, kada Jonas, kuris buvo tikras žydas, pradėjo krikštyt žmones Jordano upėj. Nuo to laiko da nėra pilnų 2,000 metų. Gi šventraštis sako, kad žmonės gyveno ant žemės da 4,000 metų prieš tai. Visi jie gimdavo ir mirdavo be krikščioniško krikšto. Taigi sulyg musų kunigų mokslo išeitų, kad nė vienas jų negalėjo įneiti į dangų, nė vieno akįs negalėjo matyt Dievo. Ir tuo pačiu laiku musu kunigėliai mokina, kad Dievas sutvėręs žmogų dėlto, kad tas ant žemės gyvtntų, garbintų jį ir ištikimai jam tarnautų, o numiręs per amžius danguje su juom karaliautų. Iš viso to seka šitoks liogiškas išvedimas: Dievas darbavosi, sutvėrė žmogų ir norėjo, kad numiręs tas žmogus butų jam draugu; bet per 4,000 metų nė vienas žmonių negalėjo Dievo karalystėn įneiti, nes jie buvo nekrikštyti. Vadinas, pakol neatsirado tokie gudrųs vyrai, kaip kunigai, Dievas visai nežinojo, kaip sutvertus savo žmones įsivesti į dangų.

Ar tai ne juokinga?

Bet tai neviskas! Klausykit toliau:

Mes vadinam save katalikai. Kaipo tokie, mes labai nemylim žydų. Nemylim mes jų delto, kad dvasiški musų tėveliai kursto mus prieš juos. Nieko nėsą pasaulyje taip priešingo ir nesutaikomo su katalikų tikėjimu, kaip žydas. Norėdami ką-nors apšmeižti musų kunigėliai visuomet užmeta žydiškumą. Kada jie kovojo anais metais Lietuvoje su "Vilniaus Žiniomis" ir "Lietuvos Ukininku," tai jie skelbė, kad tuos laikraščius leidžia "žydai." Niekindami socialistus jie tvirtina, kad jų mokslas esąs irgi "žydiškas." Žodžiu sakant, buti žydu ar žydišku, tai didžiausia nešlovė musų kunigėlių supratimu. Toks supratimas įkaltas jau ir musų žmonėms. Tamsųs žmonės, kurie labai prisirišę prie tikėjimo, labai neapkenčia žydų. Bet ar jųs žinot, mieli mano broliai, kad jųs neturit teisės to daryt, nes jųs išpažįstant žydų tikėjimą?! Ar jųs žinot, kad Kristus, Marija ir Juozapas šventas verkia danguje didelėm-didelėm ašarom, kada jųs niekinat žydus, nes jie taipgi žydai. Žydas buvo Juozapas, žydė buvo Marija, žydas buvo Kristus ir visi keturi jo broliai ir seserįs. Tiesa, Jonas krikštytojas Kristų pakrikštijo, bet Jonas taipgi buvo žydas. Pagalios juk visa biblija, visas tas šventraštis, ant kurio paremtas visas musų tikėjimas, tai vis žydų raštai. Daugelis tų žydų gyveno da prieš menamąji Kristų ir prieš Joną krikštytoją. Reiškia, jie negalėjo but ir krikštyti. Buvo tikri žydai. Bet ir jų raštus mes skaitome šventu daiktu. Pavyzdžių toli jieškot nereikia. Tik paimkim Maižiaus parašytus žydams įstatymus, kuriuos mes vadinam "Dešimčia Dievo prisakymų" ir kalbame kas rytas ir vakaras. Visų pirmiausia tenai sakoma: "Aš esmi Dievas tavo, kursai išvedė tave iš Egipto žemės, iš namų nelaisvės." Pasakykit, mieli mano broliai, kada gi lietuviai "Egipto žemėj" yra buvę? Kada gi Dievas juos iš tų "namų nelaisvės" vedė? Juk čia aiškiai kalbama į žydus; aiškiai mayt, kad tie "prisakymai" buvo parašyti žydams.

Kaip matot, visas musų tikėjimas yra kupinas žydiškumo. Gal but, kad jums tas nepatinka. Bet, meldžiamieji, nepykit už tai ant manęs. Aš tame nekaltas. Aš tik pasakiau, kaip yra. O kad taip yra, tai jųs patįs matot.

Tiki, kad šimtas metų atgal laiško nusiuntimas iš Bostono iki San Francisco atsiėjo $10.00, o dabar, kuomet valdžia paėmė krasą į savo rankas, atseina tik 2 c. tai buk tikras,kad kuomet VISUOMENĖ paims į savo rankas VISOKIAS išdirbystes, tai pora čeverykų ir visa, kas tik gyvenime reikalinga, galėsi gauti už tokią kainą, kiek lėšuos tų daiktų pagaminimas. Lipčius.

Politiškoji Ekonomija ir jos pasekmės.

Kas tai yra politiškoji Ekonomija?

Mokslas apie visuomeninį ukį yra bene viena jauniausių mokslo šakų. Tas mokslas pavadinta politiškąja ekonomija; tai mokslas išaiškinantis kaip sujungiamos žmonių spėkos, kad privertus gamtą patenkinti bendrus visuomenės gyvenimo reikalus; kaip iš tokio visuomenės spėkų sujungimo atsiranda darbo vaisiai; kaip tie darbo vaisiai visuomenėje išdalinami ir suvartojami; kaip visuomenių pagamintais produktais apsimaino tautos, šalįs, ir kaip ant galo iš to viso susidaro jungmė tarp išdirbystės ir suvartojimo.

Taip tai trumpais žodžiais galima atsakyti į paklausimą, kas tai yra politiškoji ekonomija. Tečiaus to nepakanka, kad pilnai supratus to mokslo reikšmę. Reikia pažint jo istoriją, ir apsipažinti su jo skyriais.

Apskritai visas visuomeninis ukis padalintas į tris skyrius: 1) turtų pagaminimas; 2) pagamintų produktų padalinimas; 3) produktų suvartojimas.

Pirmame politiškos ekonomijos mokslo skyriuje išaiškinama šie dalykai: žmogaus reikalavimai; kas tai yra turtas; ką reiškia darbas; ką reiškia kapitalas; kaip veikia gamtos faktoriai; apie išdirbystės rųšis; apie darbo padalinimą; apie darbo spėkų vienijimą; apie reiškimą atskirų pramonijos šakų, ir kokią intaką turi šalies valdžia į turtų augimą.

Antrame skyriuje aiškinama įvairųs apsireiškimai kįlantieji iš prekių mainymos pasekmių, kitaip sakant intenciją, tikslą ir buitį padalinimo turtų; vertybės buitis; pinigų, kredito ir komercijos reiškimas, ir kokią intaką turi šalies valdžia į turtų padalinimą.

Trečiame skyriuje aiškinama kaip iš pagamintų turtų suvartojimo susidaro jungmė tarp išdirbystės ir suvartojimo ir kokią intaką turi šalies valdžia į turtų suvartojimą.

Kiekvienas tų skyrių pats savaimi sudaro platų lauką, o atmenant, kad pats politiškosios ekonomijos mokslas yra viena jauniausių mokslo šakų, tai visai neįstabu, kad su tuo mokslu pilnai apsipažinusių žmonių turime nedaug.

Pirmutinieji veikalai rišantieji visuomeninio ukio ypač finansinius klausimus pasirodė Italijoje 16-to šimtmečio pabaigoje. Tie veikalai ir padėjo pirmutinei ekonominei systemai, pavadintai **merkantilizmu,** pamatus.

Merkantilizmo aiškintojai ir vykintojai manydami, kad pinigas yra vienintėliu tikru turtu, liepė savo kraštui kuopinti kuodaugiausiai to turto; jie delto draudė savo šalies žaliają medžiagą siųsti į užsienį, tik gaminti iš jos prekius ir pagamintus produktus parduoti kitiems kraštams vien už gyvus pinigus. Buvo manoma, kad tik tuo budu tegalima padaryti savo šalį turtinga. Ypač merkantilizmo teorija buvo vykdoma praktikon vedančiose plačią prekybą šalyse, kaip antai, Anglijoje, Francuzijoje bei Holandijoje. Anglijoje toj linkmėj uoliai darbavosi Cromwell, gi Francuzijoje — Colbert, jų darbavimosi dėka tose šalyse plačiai išsiplėtojo pramonija, atgabenant skaudžią nuoskriaudą žemdirbystei.

Merkantilizmas praktikoje gyvavo iki 18-to šimtmečio pusei, ranka rankon eidamas su taip vadinamuoju "šviesuoju despotizmu."

Spragos, kokios pasirodė merkantilizme, o ypačiai tatai, kad jis visiškai nustumė šalin žemdirbystę, privertė daugelį vakarinės Europos mokslininkų jieškoti naujų priemonių visuomenės ukiui tvarkyti. Tuo tikslu atsirado net ekonomijos mokykla, kurios mokiniai, pasivadinę fiziokratais, pradėjo skelbti, kad vienintėliu tikru turtu yra ne pinigas, bet žemė, ir kad tik kaimo ukis turi turėti valdžios paramą, už ką valstiečiai savo mokesčiais turi apmokėti valstybinius biudžetus. Tarpe tų fiziokratų ypač pagarsėjo francuzai: Quesney, Mirabeau ir Turgol.

Kilusi tarp merkantilistų ir fiziokratų kova visuomeniniame ukyje padarė tik suirutę. Delto atsirado nauji ekonomistai. Skotijoj mokslininkas Adam Smith savo veikalu "Gamtos ir tautų gerbuvio priežaščių tyrinėjimai" 1776 metais padėjo pamatą politiškos ekonomijos mokslui.

Adomo Smitho teorijoje kertiniu akmeniu yra sekanti nuomonė: valstybė neprivalo kišties į visuomeninį ukį, nes kišdamosi valstybė daranti skriaudą piliečiams, kurių nuovoka ir reikalai yra tikriausiais reiškėjais ekonominio gyvenimo; ne pinigas, ne prekyba, ne žemė ir ne darbas sudaro tikrą turtų šaltinį; kapitalas, esantis darbo vaisių rinkiumi bei neapmokėta už jos pagaminimą svetimo triuso vertybe, yra svarbiausiu akstienu tolimesnei produkcijai; darbo padalinimas yra butinomis ekonominių interesų išsiplėtojimui sąlygomis; kad liuosa konkurencija butinai reikalinga nustatymui tikrų ir atsakančių daiktams kainų.

Šie Adomo Smitho principai pradėta išvystyt ir plėtoti. Uoliausiu Adomo Smitho teorijos pasekėju likosi Richardo, kuris begvildendamas Smitho systemą įsitikino, kad darbas yra netik šaltiniu, bet ir saiku vertybės, bet kad darbo įrankis— darbininkas — gali gauti tiktai butinai gyvatos palaikymui reikalingas priemones, bet niekad virš to.

Richardo mintis Mančesterio "liuosos prekybos" mokyklai praskynė kelią, bet tą pačią mokyklą ažuot objektyvės padarė tendencijine. Mančesteriškoji mokykla, nesirupindama valstybės ir tautų gerove, viršiausiu sau uždaviniu pasistatė suradimą tiesų, valdančių visuomeninį ukį; visokias pastangas pakeisti susidarančius naturalius santikius jinai smerkė ir draudė, kaipo kenksmingus pasiryžimus. Toji mokykla todėl pasiliko tuo kenksmingesnė, kad silpnesniųjų reikalais leido rupinties stipresniemsiems, kitaip sakant bėdinus pavedė liuosai valiai turtingųjų.

Mančesteriškos mokyklos teorijos uoliausiu skelbėju buvo McCulod'as, taipgi ir Stuart Mill ekonominiuose klausimuose laikėsi mančesteriškos mokyklos principų. Mc Culodo teorija smarkiai išsiplatino Francuzijoj ir Vokietijoj, gi Suvienytose Amerikos Valstijose H. K. Carey pusėtinai ją perdirbo ant savo kurpaliaus, pakeisdamas dėsnį: "karė visų prieš visus" dėsnius "santaiką interesų."

Pastaruoju laiku politiškoji ekonomija daugiausiai remiasi skaitlinėmis — statistikomis, kurių vėl svarbiausiais apskaitliavimais, vaduojanties, tvarkoma visuomeninis ukis, nustatoma santikiai tarp gaminimo ir suvartojimo, delto mokslas vis labiau priima ekonominės lygsvaros teorijos pavidalą.

Tyrinėjimai tos lygsvaros ir savitarpinės vieni nuo kitų priklausomybės, jungiančios ekonominius apsireiškimus, nuėjo taip įvairiais krypsniais, kad pati politiškoji ekonomija susiskaldė į daugelį tyrinėjimo skyrių, ir pertai ji nukrypo nuo abelnos savo linkmės ir nustojo rupinusi čielybe; apskritai negali patiekti rodyklių nėgi perspėjimų, o ypačiai negali permatyti ekonominės ir klesinės lygsvaros.

Visi tie sunkųs mokslininkų darbai, paremti masomis istoriškų faktų, paskui statistikomis nepalietę paliko svarbiausius visuomeninius pamatus, t. y. privatinę produkcijos įrankių nuosavybę, paveldėjimus, procentus nuo liuoso kapitalo ir visuomenės padalinimą į klesas.

Beveik vienval su politiškosios ekonomijos atsiradimu atsirado ir socializmo diegai. Tatai pastebime ypač Anglijoj, Francuzijoj ir Italijoj. Socializmas nors taipgi yra ekonomijos mokykla, tečiaus jis yra priešginiavimu ypačiai Adomo Smitho ekonomijos mokslo teorijai. Socializmas nuosavybe pripažįsta vien tik tatai, **kas yra pagamintu nuosavu triusu.** Panaikina paveldėjimo teisę, procentus nuo kapitalo, ir reikalauja iš valstybės, miesto ir valsčiaus aktyvio dalyvavimo darbo organizavime ir turtų padalinime, pagalios socializmas ne paveda vieną visuomenės dalį rupesčiui ir malonei kitos dalies, bet **naikina pačias klesas.**

Pirmutiniu nuosekliu socializmo skelbėju arba mokslinio socializmo principų nustatytoju buvo W. Godwinas, paskui W. Thompsonas, iš kurių dviejų veikalų Marksas ir Engelsas naudojos del išaiškinimo "viršvertybės." Visi dapidymai, kuriuos padarė Marksas ir Engelsas Thompsono ir Godwino teorijoj, kol-kas neišlaikė bandymo. Tie pridėčkai, kaip ve: tarptautinė brolybės, visuotina kapitalų koncentracija, tautų proletarizavimos nors išdalies Suvienytose Amerikos Valstijose visa tai dedasi, bet Europoje pasirodė Markoso ir Engelso toji nuomonė neišsipildanti.

Pasekmės kapitalistiškos politiškos ekonomijos.

Kuomet socialistai-ekonomistai tomus raštų rašę, aiškindami marksistišką teoriją, valdžios, norėdamos sunaudoti mokslininkų patyrimus, bandė vykinti gyveniman "visko po truputį" ir padarė, kaip dabartinė karė priparodė, visuomeniniame ukyje baisiausią suirutę.

Kaip audros kilimo, taip ir šios karės atėjimo nebuvo galima sulaikyti. Jinai atėjo, nes ateit turėjo; ir karė prirodė tatai, į ką pirma netikėta, ji atskleidė teisybę, kurios pirma nematyta. Įtempta išlaukinių faktorių energija paveikė ant vidujinio visuomenės vystymosi. Privertė pačius socialistus-ekonomistus aktyviškon veikmėn stoti. Toji veikmė, kalbant išlaukinių ir vidujinių valstybės santikių kalba, vadinasi aktyviška politika. Socialistai liovėsi buvę krtikais, stovinčiais išlaukyje visuomenės, bet įnėjo vidun visuomenės, paliko aktyviška visuomenės dalimi. Proletarijatas išėjo iš primestos jam "mokyto ekonomisto" rolės ir galų gale liovėsi iš augšto ir iš ekonominio vystymosi amžių perspektyvos peržvelginėjęs gyvenimą. Tiktai šiai karei kilus proletarijatas per savo atstovus ir jų dalyvavimą valdžioje priėmė ant savęs atsakomybę už tautos ir darbo žmonių klesos ateitį.

Iki karės valstybė visuomenės ukyje daugiau praktikavo merkantilizmą bei fiziokratų doktrinas, arba Smitho politiškąją ekonomiją. Po karės pačių aplinkybių bus verčiamos prie visuomeninio ukio pritaikyt socialistišką ekonomijos systemą, o tą galės gyveniman vykdinti tik proletarijatui per savo atstovus aktyviškai dalyvaujant ir veikiant valdžioje, t. y. visuomenės viduje.

J. B. S.

Caro pavergtos tautos šaukiasi į Ameriką.

Vokiečių Užjurio Žinių Agentura praėjusioj sąvatėj pranešė bevieliu telegrafu, kad Berlyne gauta iš Švedijos sostinės Stockholmo žinių, jog tenai Švedijoj, susitvėrė pavergtųjų Rusijos tautų lyga (draugija), kurion įneina: finai, žydai, lenkai, lietuviai, latviai, estai, mažrusiai, mahometonai ir kiti. Šita lyga išsiuntusi Jungtinių Valstijų prezidentui Wilsonui prašymą-atsišaukimą, kad Amerika pagelbėtų minėtoms tautoms sunkioj jų kovoj už jų tautinį išlikimą.

Atsišaukime išparodoma visos skriaudos, kokias pavergtos tautos dabar kenčia nuo caro valdžios. Ten kalbama apie žydų skerdynes, apie konstitucijos panaikinimą, apie persekiojimą prigimtos suomių kalbos ir ištremimą visų jų valdininkų ir teisėjų, apie rusinimą Lietuvos, apie priverstiną išvarymą Lietuvos ir Lenkijos gyventojų Rusijos gilumon, apie persekiojimą 30 milijonų mažrusių kalbos ir uždarymą jų draugijų, apie konfiskavimą 25,000,000 mahometonų žemių ir slopinimą jų tikėjimo. Atsišaukimas baigiasi šitokiais žodžiais:

"Rusija išturtino (disowned) mus. Ji nesiliaus, pakol visos kitataučių rasės nebus išnaikintos. Todėl mes šaukiam: 'Padėkite mums. Gelbėkit mus nuo išnaikinimo!'"

Kas šita lyga galėtų but, sunku įspėti. Iš laikraščių žinome, kad kaip tik dabar "centralis lietuvių komitetas" su Yču priešakyje šaukia Stokholme suvažiavimą. Sakytume, kad susirinkę į tą suvažiavimą delegatai ir sudarė sakomąją lygą. Rašymas Wilsonui prašymo taipgi parodo, kad tai yra darbas žmonių, kurie tiki į popierinę politiką. Tik iš kitos vėl pusės sunku įsivaizdinti, kaip tokie caro lekajai, kaip "gospodin" Yčas, galėtų rašyti, jog caro valdžia yra negera. Ar nebus tik visa šita pasaka apie lygą ir jos atsišaukimą sufabrikuota Berlyne? Juo labiau nesinori tam tikėti, kad čia visai negirdėti, kad prezidentas Wilsonas butų tokį atsišaukimą gavęs.

Dirbi dirbtuvėj, ir už savo darbą gauni $3.00 į dieną, o produktų išdirbi už $8.00, tai pasakyk man,ar tau bosas moką $3.00 už tavo darbą, ar tu bosui moki $5.00, kad jis tau leistų dirbt?

* * *

Patriotizmas ir skurdas neina ranka rankon sutikime.

DARBININKŲ REIKALAI

2,293,500 UNIJISTŲ RENGIASI STREIKAN

Washington, D. C.— Amerikos Darbo Federacijos sekretorius Morrison paskelbė, kad su pagalba organizacijos 706,500 darbininkų iškovojo sau pakėlimą algos, kas sudaro sumą 64,000,000 į metus. Tas laimėjmas yra akstienu kitiems darbininkams ir minėtas sekretorius sako, kad trumpoje ateityje Amerikoje kils generalis ekonominis darbininkų streikas, apimąs 2 milijonu, 293 tukstančius ir 500 darbininkų.

Nuo 30 metų profesijonalinės darbininkų organizacijos pirmu kartu šiemet 1 d. gegužės išreiškė savo reikalavimus, kuone visoj šalyj tą dieną mesdami darbus.

STREIKAI.

Edgewater, N. J.— "Coren Products Refining Co." dirbtuvių darbininkai 27 balandžio sustreikavo, reikalaudami 8 val. darbo dienos ir už viršlaikį ir nedėldenius dvigubos mokesties. Darbe pasiliko tik mašinistai ir karpenteriai, bet 1 d. gegužės pametė darbą ir tie, reikalaudami to paties. Streikieriai pasitiko mašinistus ir karpenterius entuzijastišku pasveikinimu. Fabrikai pasiliko tušti. Išėjo iš jų mažiausiai tukstantis darbininkų. Čia dirbo daug lietuvių. Tikimasi streiką laimėti, nes kompanija turi daug užsakymų, o streiklaužių nėra. **Streikieris.**

Woonsocket, R. I. "Woonsocket Rubber Co." fabrikų darbininkai 1 d. gegužės sustreikavo, reikalaudami pakėlimo mokesties nuo 10 iki 15%. Kompanija siulo tik 9%, bet darbininkai už tą mokestį nemano grįžti, kol jų tiesotas reikalavimas bus išpildytas.

Streikierių skaitlius siekia 800, tarp tų 300 merginų. Tarp darbininkų daugiausiai francuzų ir lenkų. Lietuvių nedaug, bet tarp lietuvių atsiranda streiklaužių. Gėda butų taip elgties.

Vargdienis.

CHICAGOJ LAUKIAMA GENERALIO RUBSIUVIŲ STREIKO.

Amalgamated Clothing rubsiuvių unijos suvažiavimas pripažino Chicagos rubsiuvių reikalavimus pilnai tiesotais ir užgyrė streiką.

Chicagoj dabartiniu laiku daugelio rubsiuvystės firmų darbininkai streikuoja, bet laukiama Chicagoje visuotino rubsiuvių streiko, kas suparaližuotų visą rubsiuvystės pramonę netik Chicagoj, bet ir kituose miestuose.

Toji rubsiuvių unijos Rochesterio konvencija svarbiausiu uždaviniu Amalgamated Clothing Workers unijai pastatė organizuoti darbininkus visoj Amerikos šalyj ir Kanadoj, kad 1918 metais iššaukti generalį rubsiuvių streiką visoj šalyj.

Rubsiuvių suvažiavimas Rochęsteryj taipgi nutarė leisti organus lietuviams (lietuvių kalba) ir lenkams (lenkų kalba). Lietuvių rubsiuvių Amalg. Clothing W. unijos skyriaus organas, kaip praneša mums tos unijos organizatorius drg. M. Dusevičius, eisiąs bene Baltimorėj.

GENERALIO STREIKO ISPANIJOJ NEBUS.

Ispanijos geležinkelių darbininkai buvo nutarę išeiti 20 gegužės streikan. Streikas turėjo but generališkas Bet darbininkų reikalavimai likos išpildyti ir streikas atšaukta.

Ką sako atvykus iš Lietuvos p. Savickienė.

Petronė Savickienė su vaikais, fotografuota Berlyne.

Gerb. "Keleivio" Redakcija!

Aš, Simonas Savickas, ir mano moteris ir vaikai linkime gerbiamai redakcijai daug laimės ir sveikatos ant daugel metų, idant "Keleivio" redakcija galėtų, ilgus metus gyvendama, suteikti visuomenei įvairius patarimus, kaip suteikėte man sujieškojime mano moteries ir vaikų. Mano šeimynėlė jau sugrįžo iš prusų užimtos Lietuvos 3-čią dieną gegužės, 1916, ir atvežė didelį glėbį visokių naujienų, ką turiu už garbę pranešt visuomenei per "Keleivio" redakciją.

Petronėlė Savickienė su dviem mažais vaikais išvažiavo į Lietuvą 30 d. gegužės, 1914 m. 14 d. birželio, 1914 m. pribuvo į savo tėvynę, į kaimą Meškučių, Marijampolės paviete. Tenai išbuvo visą tą laiką ir matė visas tas baisenybes, kokios tik atsitiko tose apielinkėse iki 25 d. vasario šių metų (nes tą dieną jie paliko savo tėvynę). Kad aš, jos vyras, esu šios šalies pilietis ir abu vaikai Amerikoj gimę, tai per pagalbą Suvienytų Valstijų ambasadoriaus Girardo Berlyne, pavyko man juos iš ten atsiimt. Mano moteries ir vaikų (vieno 3-jų metų, kito 5-kių) šipkortės lėšavo $600 markiu antra klesa; ant laivo sėdo 14 balandžio, o į New Yorką pribuvo 3 gegužės. Nuo 27 d. vasario iki 28 kovo mano moteris perbuvo Berlyne, mat ambasadorius siuntė telegramą į Washingtoną, reikalaudamas nuo manęs $175 jiems ant kelio. Jis mušė telegramą 28 vasario, o aš gavau žinią 8 kovo su nurodymu Suv. Valstijų sekretoriaus Lansingo siųst money orderį per Hebrew Sheltering and Immigrant Aid Society of Washington, ir aš taip padariau, nes mano moteris neturėjo savo pinigų užtektinai. Mat aš negalėjau jokios pagalbos siųst ir nė laiško nuo jų negaudavau, kaip tik prusai užėmė Lietuvą. Suvalkiją vokiečiai užėmė 12 d. vasario, 1915, antru kartu ir nuo to laiko dabar ten gaspadoriauja. Bet jau kaip jie ten gaspadoriauja, tai tik vienos ašarėlės. Prusų kareiviai viską plėšė be mielaširdystės. Mat tai daro kareiviai del savo naudos; nuo vieno gyvulius ir kitokius daiktus atima, o kitam parduoda, taip tikrai jie daro; mano moteries tėvyškėje buvo 12 arklių, tai liko tik viena kumelka, kitus 11 vokiečiai atėmė. Pora jų žuvo su visu pakinkimu, kada vokiečių kareiviai pirmu kartu traukdamiesi išsivarė su stuika, tai tik bernukas pėkščias parėjo. Kitus visų akyvaizdoje išsivedė vidudienyje. Buvo pora gražių drigantų, tai paėmė ir tuos du, tai namiškiai su gaspadorium Kaz. Barzduku, maniškės broliu, puolėsi prie oficierio maldaudami, kad paliktų juos, bet jų maldavimus tik išjuokė. Užsilikusios 4 antįs pasipynė ant kiemo po kojų, tai ir tąsias pasigavo, kardais galvas nukapojo ir nusigabeno. Paskiaus vėl vokiečių vežimai važinėjo po visą Marijampolės apskritį ir visur pas ukininkus darė panašią rekviziciją. Antru kartu atvykę į maniškės tėviškę, iš klėties išgabeno beveik visus grudus. Namiškiai pradėjo melsti, kad nors duonos jiems neatimtų, bet vokiečiai paliko tik ašaras — reikėjo net šluota sušluot jiems visus grudus į maišus. Taip išpustijo visą apielinkę prieš velykas 1915 m. Badas žmonėms liko neišvengtinu. Badavo ir mano draugė, pakol jai su vaikučiais nepavyko iš ten išsigelbėt.

Marijampolės apskrityj daugiausiai išdeginti šie kaimai: Patašinė, Kirmėlinė, Nartelis, Naujienos, Triobiškiai, Mokolai, Netičkampis, Panuosupis, Stebuliškiai ir k. Ypač apie Liudvinavą viskas su žeme sulyginta. Nuo parubežės iki Alvito nieko nematyt kaip tik suardyti laukai ir degėsiai.

Laikraščiai skelbė, kad vokiečiai davė sėklą ir gelbėjo apdirbt laukus. Tas yra tik korespondentų išmislas. Nieko panašaus nebuvo. Dauguma laukų stovi dirvonais, o kurie apsėti, tai tik tų, kurie turėjo kuomi apsėti ir apdirbti. Maniškė Vilkaviškio apielinkes dažnai aplankydavo ir matė kaip tikrai yra.

Kiek kas dabar Lietuvoje lėšuoja: Rugių 16 gorčių — 7 rub.; bulvių — 2 rub., miežių — 5 r. 50k.; avižos už 3 pudus — 9 rub.; dobilinio akselio pudas — 1 r. 50 k.; muilo svaras — 46 k.; karosino svaras — 2rub.; tabako lapų svaras 2 rub.; juodos duonos svaras — 5 kap.

Drapanos irgi neprieinamos. Moteriškas žieminis paltonas (paprastas) 36 rb.; jekutė prasto aksomo 12 r.; čeverykai nuo 12 iki 20 rub.; moteriški kaliošai 8 rub.; už kaliošus 3 metų vaikui mano moteris mokėjo 3 rub.; už kaliošus 5 metų vaikui — 5 rublius.

Mano moteris pasakoja ir apie kuniginį šelpimą nuo karės nukentėjusių. Taip kunigas Draugelis Marijampolėj kol rusai su vokiečiais grumėsi Prusuose, minėtas kunigas nukentėjusiems davė valgyt. Koks tas valgis buvo, tai negalima nei apsakyti. Davatkoms davė geresnį, šiaip žmonėms — tai duodavo virto vandens, kame budavo plaukioja keli barščiai. Iš Marijampolės šelpimo skyriaus, kurio viršininku buvo minėtas kunigas, davatka Samaliutė tik vienu sykiu gavo 14 rub. Tula poni-našlė, budama gana turtinga, gaudavo didelę pašalpą pinigais. Žmonės kunigo šeimininkavimu labai piktinosi ir nežinia kas butų buvę, tik vokiečiams rusus atmušus atgal ir kunigas Draugelis pabėgo gilumon Rusijos. Kun. Draugeliui pabėgus šelpimo reikalas pavesta kunigui Ogentui, Bartlingiui ir kun. seseriai Ogenčiutei. Bet negeriau buvo ir tiems šeimininkaujant, pašalpos gaudavo tik "išrinktieji."

Gižų parapijos klebonui kun. Kriščiulaičiui važiuojant keliu susitiko jį keliatas prusų kareivių. Kareiviai budami labai pavargę pareikalavo, kad juos pavežėtų. Kunigas nurodė kareiviams kaimą Tarpučius ir atvedė pas maniškės švogėrį Palaikį, nuo kurio pareikalavo kareiviams arklių ir vežimo. Kad Palaikių berniukas buvo ką-tik išvažiavęs su stuika, tai Palaikis ir atsakė, kad neturi arklių nei vežimo. Kunigas paliepė kareiviams atkreipti į Palaikį šautuvus, girdi, o pamatysit kaip greit bus vežimas ir arkliai. Žmogus išsigandęs atvedė paskutinę arklių porą, apkarstęs paskutinėm plėškėm, bet vežimo nebuvo, tai kunigas su kareiviais paėmę arklius nusivedė pas kitą ukininką Pocevičių ir privertė duot kareiviams vežimą.

Da reikia priminti darbus ir rusų kareivių. Maniškė pasakoja, kad šitie sužverėję, o ypač kazokai, savo žvėriškumais ir žiaurumais nesulyginami su vokiečiais. Rusai plėšė ir naikino visai neatsižvelgdami į žmonių likimą. Pas ukininkus buvo da visko pilna, kada beldėsi tie laukinių žvėrių gaujos. Rusų kareivių elgimąsi ypač kazokų darbus nei apsakyt negalima. Prusų Lietuvoje rusai pridarę baisų sunaikinimą, išžudę daug ramių žmonių ir sudraskė gyvenimą daugybei jaunų mergelių. Tą patį jie darė ir Lietuvoje, bėgdami nuo vokiečių. Vokiečių kareiviai, sako, skaudžiai baudžiami už teriojimą merginų, esą beveik negirdėti Lietuvoje atsitikimų, kad vokiečių kareiviai varu išgėdytų kokią merginą.

Savickienė atvažiavo per Holandiją. Per Anglijos blokadą perleido tik Anglijos kariškam laivui padarius reviziją ant plaukiančio pasažierinio laivo. Del tos revizijos reikėjo laukt net 4 dienas.

S. Savickas.

AUKOS

WILKES-BARRE, PA.

Vestuvėse B. Dicbonio su p-le Ona Karaliute balandžio 26 d., 1916 m. surinkta L. Š. Fondan $4.00. Aukavo: B. Dicbonis ir Ona Dicbonienė po 50c.; A. Grybas, J. Grybienė, A. Usaitis, M. Usaitienė, J. Šnipas, J. Šnipienė, A. Obelinis, O. Obelinienė, V. Misevičia, V. V. Misevičienė, Emilė Kasparavičienė ir W. J. Tabaras po 25c. Viso $4.00. **W. J. Tabaras.**

Pinigus priėmiau.
K. Šidlauskas, LŠF. iždin.

WILKES-BARRE, PA.

Gegužės 7 d. draugai V. Rinkevičius, A. Dinglė ir J. Ulis sumetė $5.00, kuriuos pasiunčiame L. Š. Fondan.

Pinigus priėmiau.
K. Šidlauskas, LŠF. iždin.

BECKEMEYER, ILL.

Nedėlioj, balandžio 30 d. per pasilinksminimą pas drg. K. Lasčių parinkta aukų nuo karės nukentėjusiems lietuviams surinkta $29.00.

Gegužės 2 d. J. Skritskis, K. Leščius ir J. Šalinskas perėjo per lietuvių stubas ir surinko $17.50, išviso surinkta $46.50.

Aukavo: K. Leščius, L. Januša, J. Šalinskas, A. Armonaitis ir W. J. Surmas po $2.00;

S. Kalinauskas, Povilas Daukšas, Petras Daukšas, J. Skritskis, T. Norvičius, J. Danius, A. Slavinskas, J. Miliauckas, J. Norvičius, S. Mikelaitis, A. Kniža, A. Vaišnoras, F. Kalinauckas, F. Ragutskas, U. Skritskienė, M. Leščienė, G. Teikert, K. Levendrauckas, J. Slavinskas, K. Rimkus, J. Rosemberger, V. Vaišnoras, I. Mažeika, M. Armonas, A. Kalvukštis, J. Rickert, M. Voverius, J. Paškevičius, S. Daukšas, A. Verkštis, K. Verkštis, V. Skritskis, J. Kubilius ir A. Skrebulis — po $1.00;

M. Danienė, B. Armonaitienė, O. Ragutskienė, Z. Janušienė ir J. Slonka — po 50c.

Viso $46.50. **J. Šalinskas, J. Skritskis.**

Aukas priėmiau.
T. L. Dundulis, LŠF. fin. sekr.

Pajieškojimai

Pajieškau dėdės Mateuso Kliaubos, Kauno gub., Šiaulių pav., Viekšnių miestelio. Gyvena Amerikoje jau apie 30 metų. Turiu labai svarbų reikalą. (21)
Helena Kliaubiutė,
949 Grand street, Brooklyn, N.Y.

Pajieškau apsivedimui merginos nuo 20 iki 28 metų amžiaus, aš esu 28 metų ,noriu gaut draugę laisvų pažiurų, mylinčią farmų gyvenimą. Su pirmu laišku prašau paveikslo.
A. M. Aržuolaitis, (21)
BOX 103, Collinsville, Ill.

Pajieškau pusbrolių Jono ir Kazimiero Beržanskių, Kauno gub., Telšių pav., Visvenų miestelių, gyveno Chicagoj.
Franas Beržanskis,
672 Garfield ave., Detroit, Mich.

Pajieškau draugų: Frano Balčaičio, gyveno Minneapolij, paskui Chicagoj, ir Jono Bakučio, gyveno Racine, Wis. Turiu svarbų reikalą.
P. S. Latvėnas,
1520 So. 5th st., Minneapolis, Minn.

Pajieškau Antano Yudeiko, ilgus metus gyveno Montelloj, ir dirbo čeverykų dirbtuvėse. Jis man labai reikalingas ir kas apie jį žino meldžiu pranešti.
Stanislovas Jakas,
28 Broadway, So. Boston, Mass.

Prasišalino iš Waterbury, Conn. Jis paėmė nuo manęs, Martino Judicko, $65.00 ir gaspadinei išnešė už burdą. Pranešu viengenčiams, kad kur atsibels toks vyras, apsisaugokite

nuo jo ir malonėkit man pranešti, už ką aš atsilyginsiu. A. Murauskas paeina iš Vilniaus gub., Trakų pav.
M. JUDICKAS, (22)
872 Bank st., Waterbury, Conn.

Pajieškau draugų: Petro Nolivaikos, Pijaus Abraičio ir Jono Vasiliausko, visi Suvalkų gub., Mariampolės pav., Keturvalakių parap., Balsupių kaimo. (20)
Jonas Pečiukaitis,
BOX 142, Scarbro, W. Va.

Pajieškau draugų Jono Danilaucko ir Kazimiero Zaliskevičiaus, abu Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Bartninkų valsč., Krijobalių kaimo.
Petras Bagdonas,
Bothnell Hough
by Bothwell, Scotland.

Pajieškau Alfonso Valaišos, ilgą laiką gyveno Bostone, dirbo kaipo gatvekarių kundukterius, pereitais metais atvyko į Los Angeles; po kiek laiko nežinia kur dingo. Mažo ugio, storas. Paeina iš Suvalkinės Dzukijos. Už pranešimą apie jį skiriama 5 dol. atlyginimo.
M. Aliauskas,
113 S. Main st., Los Angeles, Cal.

Pajieškau Kazimiero Gitianio, Kauno gub., Zarasų pav., Salako parap., Kamienių kaimo, gyveno Jerome, Arizona. Gruodžio 31 d. 1915 metų siunčiau jam 50 dol. į Gallup, N. Mexico, bet jokio atsakymo negavau.
F. W. Shileikis,
Tomboy Mine, Smuggler, Colo.

Pajieškau brolio Antano Kučinsko, pirmiau gyveno Shenandoah, Pa. Yra svarbus reikals. (22)
Magdalena Kučinskiutė,
206 Athens st., So. Boston, Mass.

Pajieškau Petronės Armanavičienės (iš namų Čekauskytė), Kauno gub., Raseinių pav., Smukučių kaimo. Bus jau apie 13 metų kaip Amerikoj.
Marijona Lukošytė,
204 Fourth st., So. Boston, Mass.

Pajieškau savo vyro Vaclovo Pukinio (pasivadinęs Levandauskiu), jau 2 metai kaip paliko mane dideliame varge, sunkiose dienose, dabar su vaiku. Vaclavas turi 27 meus, 5 pėdų ir 9 colių augščio, šviesiai geltonais plaukais, pailgo veido. Vilniaus gub., Veprų parap. Meldžiu atsišaukti ar pranešti.
Paulina Pukienė,
54 Concord st., Lawrence, Mass.

Pajieškau savo vyro, kuris paliko mane su trimis vaikais 8 dieną balandžio; raupuotas, 5 pėdų ir 6 colių augščio, mėlynos akįs, tamsus plaukai, šneka biskį rusiškai ir angliškai, ruko pypkę ir cigaretus, pusėtinai geria. Aš esu sunkiose dienose, negaliu dirbti, todėl meldžiu ar jo paties, ar kitų pranešti. (22)
Anelė Rimavičienė,
14 Felton place, Bridgeport, Conn.

Pajieškau brolio Antano Lazausko, Suvalkų gub., Seinų pav., Leipunų valsčiaus, Vilkininkų kaimo, taipgi pusbrolio Viktoro Kvedaravičiaus iš ten pat.
J. M. Lazauskas,
BOX 253 West Frankfort, Ill.

"KELEIVIO" SKAITYTOJŲ ŽINIAI.

"Keleivio" Kalendorius 1916 m. jau pasibaigė, todėl malonėkit daugiau nereikalaut, nes neturime nė vieno. "Keleivio" Administr.

PARSIDUODA KRIAUČIŲ BIZNIS.

Gerai išdirbta ir dirbtuvė gerai įtaisyta, lietuvių apgyventoj vietoj. Biznis labai gerai eina. Parsiduoda už žemą kainą iš priežasties, kad savininkas turi išvažiuoti. Kreipkitės ypatiškai ar laišku šiuo antrašu: (21)
FRANAS PASERPSKIS,
240 2nd st., Girardville, Pa.

Mes keturi maži vaikai pajieškome savo tėvo Liudviko Kierdoko, kuris mus apleido 14 dieną kovo, palikdamas mus be kšsnio duonos. Jeigu jis

turi širdį, teatsišaukia ar kas jį žino tepranęša ir gelbsti kudikius nuo bado mirties. Kreipkitės šiuo adresu:
Joseph Akelaitis,
36 E. 3rd st., Mt. Carmel, Pa.

Pajieškau pusbrolio Jono Dagilio, Kauno gub., Šialių pav., Akmenės miestelio; girdėjau gyvena Chicagoj.
Miss Elzbieta Žukauskiutė,
P. O. BOX 204, Nashua, N. H.

Pajieškau brolio Jono Puzino; gyveno New Jersey City., atgal pusantrų metų prasišalino. Prašau atsišaukti, nes turiu svarbų reikalą.
Petras Puzinas,
312 Artillery st., Detroit, Mich.

Pajieškau savo krašto merginų ir pažįstamų. Aš esu Kauno gub., Panevėžio pav., Božių sodžiaus, Vabalninkų parap. Prašau atsišaukti.
Jonas A. Glaudelis, (21)
263 N. Townsend st.,
Los Angeles, Cal.

Pajieškau brolio Andriaus Baranausko, Suvalkų gub., Marijampolės pav., Mikališkės valsč., Sarginių kaimo, gyveno Pittston, Pa. (22)
Juczas Baranauskas,
BOX 376, Kulpmont, Pa.

Pajieškau apsivedimui doros, apsišvietusios, laisvų pažiurų merginos 17 iki 25 metų amžiaus. Aš esu jaunas inteligentiškas vaikinas. Meldžiu su pirmu laišku prisiųsti ir paveikslą. (22)
C. P. Janowski,
4606 So. Paulina st., Chicago, Ill.

Pajieškau draugo Mikolo Zamolio, Kauno gub., Panevėžio pav., Pasvalio parap., Simonių sodžiaus. Yra svarbus reikalas.
Juozas Mitka,
1396 E. 33rd st., Cleveland, Ohio.

Pajieškau Agnieškos Vaitkevičiutės, gyveno Soxouville, Mass. Kas apie ją žino malonės pranešti, ar ji pati teiksis atsišaukti.
Justinas Žutautas,
84 Oak st., Lawrence, Mass.

Pajieškau Marcijonos Susinskaitės, Kauno gub., Telšių pav., Sėdos parap., Kolnijos kaimo, gyveno Toronto, Ont. Canada. Kas apie ją praneš, gaus 1 dolerį dovanų. (22)
Jonas Kuncias,
1112 Elizabeth ave.,
Grand Rapids, Mich.

Kazimieras Žemaitis Vaitkunų sodžiaus, Švedasų parap., Vilkmergės pav., Kauno gub., pajieško savo sunaus Juozo Žemaičio ir Juozo Naujoko, jiedu gyveno Rochester, N. Y. K. Žemaitis yra pabėgęs nuo karės Maskvon ir randasi sunkiausiame padėjime. Susižinot su juo galima šiuo antrašu: ,
Josif Celicki,
Marviny rošča, 5-yj projezd
za linijoj, No. 23, kv. 2, Moskva.
Peredat Kaz. Zemaitisu.

Pajieškau draugių Elzbietos ir Damicelės Tamiliaučių, abi Suvalkų gubern., Marijampolės pav., Kluoniškių kaimo, gyveno Brooklyne.
Nastazija Tamilaitė,
20 Summer st., Bridgeport, Conn.

Pajieškau raugo Kazimiero Čerkos, Kauno gub., Panevėžio pav., Biržių miesto.
P. Šleiva,
115 Conant st., Gardner, Mass.

Pajieškau pusbrolio Jono Lenkaičio, Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Majoriškių kaimo, gyveno Giasgow Scotland.
Frank Valaitis,
BOX 788, Coalgate, Okla.

Pajieškau pusbrolio Apolinaro Grigaliuno, Skamarokų kaimo, Vabalninkų kaimo, Kauno gub., gyveno So. Bostone.
Chas Zix,
2145 18th st., San Francisco, Cal.

Pajieškau švogerio Igno Butkaus, Kauno gub., Raseinių apskričio, Raseinių parap., Pošlinių viensėdijos, gyveno Nebraska valstijoj.
Dominikas Aleksa,
25 16th st., Cloquet, Minn.

Pajieškau dėdės Vinco Paserpskio, Suvalkų gub., Trakiškių kaimo, gyveno Mt. Carmel, Pa.
J. B. Paserpskis,
452 Pacific ave., Jersey City, N. J.

Pajieškau brolio J. Dabašinskio, Kauno gub., Ladzgirio par., Bebervų kaimo, gyveno Chicagoj.
Marė Dabašinskaitė,
58 Ten Eyck st., Brooklyn, N. Y.

Pajieškau draugo Vaitiekaus Pociaus, Kauno gub., Telšių pav., Vesnėnų parapijos, gyveno Bradford, Conn.
Franas Kazlauskas,
Grafton, Mass.

Geras uždarbis ir Lengvas Darbas

Mes duosime geriausią progą užsidirbti daugiau kiekvienam atsišaukusiam. Darbas nuolatinis arba atliekamąm laike, visai lengvas ir tinkamas kožnam, o ypatingai **Agentams**, ligotiems, silpniems del sunkių darbų ir pasenusiems. Rašykit pas

INTERNATIONAL NOVELTY CO.
1154 Lincoln Avenue,
Utica, N. Y.

Pajieškau dėdės Antano Mikučio ir Petro Dauniaus, Kauno gub., Raseinių pav., Viduklės parap. pirmas iš Gylių dvaro, antras iš Alaviniškių kaimo.
Uršulė Grubliauskaitė-Dodonienė,
25 Beaudoin st., St. Henry,
Montreal, Canada.

Pajieškau Antano ir Leono Krikštanavičių, Kauno gub., Panevėžio pavieto, Smilgų parap., Utėnų kaime, gyveno Chicagoj.
Vincas Pamerneskis,
4713 Melnor st., Philadelphia, Pa.

Pajieškau brolio Jurgio Paznokaičio, Kauno gub., Raseinių pav., Eičių kaimo, gyveno Pittsburghe.
Antanas Paznokaitis,
345 Chateauguoy, P. St. Ch.,
Montreal, Canada.

Pajieškau brolio Jono Grabausko, Kauno gub., Raseinių pav., Gaurės miestelio.
Marcelė Paznokaitienė,
345 Chateauguay, P. St. Char.
Montreal, Canada.

Pajieškau Petro ir Liudviko Rudzių, Kauno gub., Šiaulių pav., Kuzavinės kaimo. Yra laiškų nuo karės pabėgusių jų giminių.
Antanas Kokštis,
BOX 841, Struthers, Ohio.

Pajieškau draugų Adomo ir Jono Spurgučių, taipgi Kajetono Butkausko ir kitų pažįstamų iš Suvalkų gub.
Vincas Rumzis,
BOX 653, Red Lodge, Mont.

Pajieškau giminių ir pažįstamųjų, aš esu Kauno gub. ir pavieto, Rumšiškių valsč., Karmelavos parapijos, Neveronių kaimo, Kazimiero Urbanavičiaus vyriausis sunus Antanas Mano motina Uršulė Drulikė, jos brolis Antanas Drulis ilgai Rumšiškyj vaitavo. Ypatingai mergaičių, kurios pažįsta mano giminę, prašau atsišaukti. Aš esu augęs Šaulėnų parapijoj Mumšelžvirgdova viensėdijoj, nes musų tėviškę arendavoja Kaz. Kaledinskas.
Tony Urbanovch,
BOX 164, Stanhope, N. J.

Pajieškau apsivedimui merginos, nežiurint kokio ji butų tikėjimo, nuo 17 iki 25 m. amžiaus. Aš esu blaivas, turiu gerą darbą, 25 metų amžiaus. Pas mus lietuvių nėra, todėl pajieškau. Mergina, kuri nori arčiau susipažint, malonės su pirmu laišku prisiųst savo paveikslėlį. Vyrų meldžiu nerašyt.
Julius Saulėnas, (20)
412 Duke st., St. Paul, Minn.

Pajieškau pusbrolio Albino Kairio, Vidgirių kaimo ir draugo Mikolo Samuolio, Sarmačiunų kaimo ir kitų giminių ir pažįstamų Suvalkų gubern., Vilkaviškio pav., Pažerių valsčiaus. (20)
Juozas Vasilius,
76 Graham ave., Detriot. Mich.

Pajieškau Frano Skurdausko, Kauno gub. Telšių pav., Skuodo parap. Paluknės sodos. (20)
Dominikas Kaušis.
Von Pletin Co., Long Lake, Wis.

Pajieškau draugės Antosės Unguravičiutės, Užsienių kaimo, Naumiesčio parap., Suvalkų gub. (20)
Marcelė Balčiunaitė,
2031 Canalport ave. Chicago, Ill.

Pajieškau pažįstamos merginos, Marijonos Vinauckaičios, Kauno gub., Vilkmergės pav., Raguvos parap., Putiliškių kaimo, aš esu Tumagoto kaimo. (21)
Danielius Seleva,
3612 Earp st., Philadelphia, Pa.

Pajieškau brolio Frano Mockevičiaus, Kauno gub., Šiaulių pav.. Raudėnų parap., Vasbočių sodos, taipgi Antano Dvariškio.
St. Mockevičia, (20)
BOX 109, Great Neck, L. I. N.Y.

Pajieškau dėdės Kazio Karčiausko, Suvalkų gub., Cikabudės kaimo, taipgi pusbrolių Lapinskų, gyvenimo, Baltimore, Md.
Juozas Karčiauskas, (20)
665 Washington st., New York City.

Pajieškau brolių: Igno, Dominiko ir Felikso Kisielių, Puločių kaimo, Merkynės parap., Trakų pav., Vilniaus gub., gyveno Brandford, Co.
Motiejus Kisielius, (21)
23 Shawnee st., Plymouth, Pa.

Pajieškau brolio Jono Ziko, Kauno gub., Šiaulių pav., Šaukėnų miestelio, gyveno Buenos Aires, Argentina. Meldžiu kas apie jį žino pranešti. (20)
Antanas Petkus,
206 E. Capitol st., Washington, D. C.

Pajieškau Frano Petrausko, Kauno gub., Raseinių pav., Mažučių kaimo, nesenai atvyko iš Lietuvos.
Stasė Petrauskaitė, (21)
113 Gore st., E. Cambridge, Mass.

Tėmykit, Lietuviai!

Į kur atvyktų Kazimieras Kriukas su moteriške, susimildami praneškite. Jis mane paliko su mažais kudikiais, paimdamas visus pinigus. Jis Kauno gub., Panevėžio pav., Vabalninkų parap., geltonais plaukais, mėlynų akių, 5 pedų su viršum augštas. 21)
Marijona Kliaubaičia-Kriukienė
27 Gossamer ave., Philadelphia, Pa.

Pajieškau pusbrolio Petro Jankausko, Kauno gub., Vilkmergės pav., Puponių valsč., Žemaitėlių sodžiaus.
F. Jankauskas,
819 Shedy ave. Charleroi, Pa.

REIKALINGI DARBININKAI.

Connecticut Leaf Tobacco Association reikalaus daug žmonių prie auginimo ir nuvalymo tabako ant savo plantacijų Hartfordo (Conn.) apielinkėj. Vyrams bus mokama $2.00 dienai už auginimą ir valymą tabako, o moterįs gali uždirbti tiek pat verdamos lapus į virtines. Darbas sveikas ir pragyvenimas pigus. Darbo užtektinai iki apie 15 rugsėjo (Sept.). Dabar dirba lietuviai. Gali dirbt visos šeimynos. Samdymo biurai, associacijos ir kas tik gali parupint darbininkų, o taipgi ir patįs žmonės, kurie nori darbo, te atsišaukia tuojaus. (21)
The Connecticut Leaf Tobacco Association,
241 State st., Hartford, Conn.

PAJIEŠKAU UŽSIĖMIMO

Krautuvės vedime turiu pilną patyrimą. Galiu vesti kooperacijų ar privatiškas krautuves. Reikalaujančių tos rųšies darbininko, meldžiu kreiptis platesnių informacijų šiuo adresu:
K. S. P.,
1213 Philo st., Scranton, Pa.

REIKALINGAS KRIAUČIUS.

Darbas ant visodas, mokestis gera. Atsišaukiantis turi gerai darbą mokėti. (22)
M. Navicki,
79 River st., Haverhill, Mass.

Čeverykų ir Dry Goods Štoras

Parsiduoda pigiai. Vieta apgyventa lietuviais ir lenkais, reikalas eina gerai. Smulkesnių žinių klauskit per laišką arba ypatiškai. Yra ir čeverykų taisymo varstotas. (20)
A. G. 38 Market st., Brighton, Mass.

CHICAGO, ILL.

Šiuomi pranešu Gerbiamiems Draugams, kad aš perkeliu savo drapanų dirbtuvę po No. **4620 So. Marshfield Ave.** Ir meldžiu draugų, kad visi su visais reiaklais atsilankytumėt pas mane į naują vietą, t. y. užsisakyti siutą ar išvalyti ir prosyti. Meldžiu atminti savo seną draugą. (22)
LIUDVIKAS GELEŽINIS,
4620 So. Marshfield ave.
Chicago, Ill.

PARSIDUODA BARBERŠAPĖ.

Parsiduoda 4 krėslų barberšapė, viskas įtaisyta pagal naujausios mados ir ir labai geroj vietoj. Atsišaukit laišku arba ypatiškai į "Keleivio" redakciją. (20)

PARSIDUODA KRAUTUVĖ

Bečernė ir Grosernė lietuvių ir lenkų apgyventoj vietoj; biznis toj pačioj vietoj per ilgus metus; tagi gera proga bile kam pasinaudoti. Kreipkitės sekančiu adresu: (20)
73 Endicott st., Boston, Mass.

RUMFORD, ME.

Kodėl nenusipirkt namą del savęs, farmą arba mieste? Aš turiu tokias labai pigiai nuo $500 iki $15,000. Kodėl neapsižiurėt tuos nupigintus pirkimus. (20)
HAROLD McINNES,
63 Congress st., Rumford, Mass.

PARSIDUODA KRAUTUVĖ

Vyriškų ir Moteriškų Drabužių ir Tabako olselis. Yra skalbinių ofisas ir parduodu tikietus ant geležinkelio tarp Montello ir Bostono. Krautuvė randas geriausioj vietoj šiame mieste. Randa nebrangi. (?)
A. BEKAMPIS.
114 Ames st., Montello, Mass.

REIKALINGAS SKRIPKORIUS.

Kuris mokėtų gaidas, pas mus dabar tveriasi orchestra. Uždarbį pas mus galima gaut neblogiausį. Reikalingas greitai. (20)
JOHN POVOROTNIK,
205 Pine st., Gardner, Mass.

DARBAI LAUKE.

Žmonės reikalingi prie darbo ant tabako plantacijų Hartfordo (Conn.) apielinkėj. Mokama $2.00 dienai. Darbas pastovus iki apie 15 rugsėjo (Sept.), o verauzėj kas nori gali dirbti ir per žiemą. Dabar samdomi lietuviai, italai ir švedai. Pragyvenimas pigus. Važiuokit gatavai į darbą. Adresas: (21)
Connecticut Leaf Tobacco Association,
241 State st., Hartford, Conn.

Reikalingas Atsakantis Jaunas BARBERIS.

Darbas ant visados, mokestis gera. Reikalaujantis to darbo lai kreipiasi pas:
J. VILKAS,
206 1st str., Elizabeth, N. J.

GERIAUSIS PASAULIJE Gasolininis prosas. Dega be smarvės, be dumų; tesudega gesolino tik už 1c per 4 valandas; sveria 7 svarus. Kaina $4.50 su prisiuntimu. Reikalaudami platesnio aprašymo prisiųskite 2c. stampa. (22)

LITHUANIAN MAIL O. HOUSE,
3356 So. Halsted st., Chicago, Ill.
Reikalaujam agentų.

NAUJAUSIAS IŠRADIMAS.

Kaip kiekvienas žmogus gali sutaupyti daugiau pinigų sau ir savo draugams. Knyga duodama už dyką. Rašykite, o gausite visus patarimus. (21)
A. K. C. MAGIS CO.,
125 E. MAIN St., BOX 26,
Amsterdam, N. Y.

PARSIDUODA FARMA

80 akerių, 30 akerių išdirbtos ir apsėtos, visa aptverta. Farma graži ir pelninga. Platesnių žinių klauskit per laiską.
P. BLOZIS, (21)
BOX 31, Bienville, La.

Neveskie, Mikuti...

Neveskie, Mikuti,
Neveskie Marytės,
Priseitu vaikuti
Po laiko graudinties.

Jos veidas miltuotas,
Geltoni plaukeliai
Nebus tokie puikus,
Nubluks taip po-valei.

Norėsi, Mikuti,
Užeit į saliuną,
Kad vietoj makaulės
Turėti "spituną."

Neleis tau užeiti,
Pradės atprašyti,
O jei neklausysi,
Ims sprandą tašyti.

Ir vietoj "dievaitės"
Puikiosios Marytės
Turėsi pelėdą,
Reikės... tau baidyties.

Tad veskie, Mikuti,
Verčiau jau Onytę,
Nors sena... truputį,
Bet... puiki patytė.

Lipčius.

Irgi atsitikimas.

— Baisus daiktas, kiek toj Amerikoj nelaimingų atsitikimų ant geležinkelių. Bet visgi man važiuojant da niekas neatsitiko.

— O man sykį atsitiko.

— O kas?

— Bėgant traukiniui per tunelį norėjau pabučiuot merginą, bet kada trukis išbėgo į šviesą, pamačiau, kad pabučiavau jos motiną.

Negirdėtas dalykas.

"Darbininke" V. Ditkus savo "straipsnyje" pasakė, kad "socialistų vaikai murzini, išrodo kaip tik lietuviški paršeliai, neprausti per 3 sąvaites..."

Aš nei nežinojau, kad Ditkaus motina ir paršelius prausė kas sąvaitė, ar tankiau. Turbut ji apsirikdavo, — vietoj Vincelio nuprausdavo paršelį. L.

Parapijos mokykloj.

Kunigas rengdamas vaikus pirmon komunijon pasakoja amerikonukams apie gerą piemenį, vaikai nesupranta kas tas piemuo, ir gana.

— Ei, koki jųs asilai! Tai žmogus, kuris gano avis. Mislykit, kad jųs mažos avutės, tai kas aš bučiau.

— Didelis avinas! — pasišokėjęs atsako Maikutis.

Jis buvo gudresnis.

Ponas Alinskas bardamas savo sunų už jo nebiznieriškumą, sako:

— Sarmatykis, aš budamas tavo metų jau buvau vedęs ir turėjau pačią su dviejais tukstančiais paogos. Ką gi tu turi? a?

— Patyrimą, kad šiandien tokių kvailų merginių nėra, kurios mokėtų du tukstančiu dolerių už pienburnį.

Tėvas ir duktė.

Tėvas:— Na, tai kaip tau patinka tas jaunikis?

Duktė:— Atrodo dailus vaikinas, tik akįs, viena žiuri į vieną šoną, o antra į kitą. Tur-but žvairas?

Tėvas:— O, ne! Jis yra nariu bepartyviškos partijos, tai yra vidurinės srovės, žiurintis į dalyką iš abiejų pusių, labai rimtas, kiekviena svarbesniam klausime visuomte pasilieka neutrališku.

Pienas pardavimui.

Baltrus Laukaitis išvažiavo į Michigan valstiją, kad pasižiurėjus, kaip lietuviški farmeriai gyvena, nes ir jis rengėsi pirkt farmą. Užėjo pas vieną farmerį, bet namuose nieko nerado — visi laukuose jau dirba. Baltrui labai norėjosi gert, bet vandens stuboj niekur nerado. Nuėjo atidarytan sklepan ir rado didelį blėtinį indą su pienu. Baltrus užsivertė ir atsigėrė iki sočiai. Tuojau pajautė skausmą pilve. Nusigandęs išbėgo kieman ir pradėjo visa gerkle šaukties pagalbos. Atbėgo farmerys su farmerka, klausia kas atsitiko. Baltrus paaiškina, kad atsigėrė to balto skystimo iš ano "džiogo."

— O Jezus Marija — sušuko farmerka. — Seni, kinkyk greičiau beruką ir važiuok daktaro. Jis atsigėrė pieno, kuris paskirtas miesto pienininkui.

O gal ir...

Vienas vaikas, užsiinteresavęs evoliucijos mokslu, bet gerai jo nesuprasdamas, paklausė savo motinos:

— Mama, ar aš paeinu iš bezdžionės?

— Aš nežinau — atsakė motina.— Visų tėvo giminių aš nepažįstu...

Į "Keleivio" Skaitytojus.

Gerbiamieji:— kurių prenumerata pasibaigė malonėkite atnaujinti, nes sulyg krasos taisyklių priversti busim sulaikyt. Taipgi meldžiame ir savo draugus pakalbint užsirašyti "Keleivį" kaipo tikrai darbininkišką laikraštį, kuris prie kiekvienos progos šventai gina darbininkų reikalus.

Mainydami adresą butinai turit priduoti SENAJĮ ir NAUJAJĮ adresus. To nepadarius, permainyt adreso negalima. Mainant adresą užtenka parašyt atvirutę, nes tas pigiau ir parankiau.

Daugelis skaitytojų mainydami adresą arba klausdami ko-nors, parašę laišką neužklijuoja ir prilipina tik už 1c. markę. Persergime visus, kad tokių laiškų niekados nesiųstų, nes Amerikoj ar laiškas užlipytas ar neužlipytas, turi but pridėta markė už 2c., kitaip tą laišką numeta arba reikia už jį primokėt adresatui.

"Kel." Administracija.

Redakcijos Atsakymai.

Jos. Chesnait'ui.— Sulyg padaryto cenzo (žmonių suskaitymo) 1904 metais Rusijos imperija turėjo 144,-184,000 žmonių. Didžioji Britanija su visomis jos kolonijomis iki dabartinės karės turėjo 389,892,920 žmonių. Reiškia, Anglijos valdžia valdo didesnį žmonių skaičių.

Indomaujančiui.— Į jusų paklausimą galima butų šiaip atsakyti: žmogus chemikui yra medega, susidedanti iš pamatinių šių elementų: gasų, geležies, baltimo, fosforo, druskos, cukraus, vandendario, taukų ir kitų chemiškų substancijų. Išanalizavus 150 svarų sverianti kuną galima butų štai ką padaryti. Iš esančios kune geležies 4 vinis to dydžio, kokių už 1 centą gaunama 10. Iš fosforo ir sieros galima butų padaryt 8,064 brėžukus; gasais, esančiais kune, galima butų pripildyt 3649 kubiškų pėdų gasometrą; Iš albumo (baltimo) ir trynio padaryti 200 kiaušinių; surinkus druską galima gaut 6 šaukštukus druskos; arbatinį puodelį cukraus; hydrogenu galima butų pripildyt balioną; beto galima butų gaut čysto vandens 10 galionų, o iš taukų padaryti keliolika žvakių ir didelį gabalą muilo.

Užsirašykite tuojaus
Mėnesinį Teorijos Žurnalą
"NAUJOJI GADYNĖ"

Kurį greitu laiku išleis LSS.

"NAUJOJI GADYNĖ," tai naujas gyvybės pulsas Amerikos lietuvių darbininkų gyvenime.

"NAUJOJI GADYNĖ" bus visiems prieinamas ir visiems lygiai indomus ir varbus mokslo ir žinijos šaltinis.

"NAJAJĄ GADYNĘ" redaguos gilus teoretikas drg. P. Grigaitis. Jam artimiausioje pagalboje bus kitas žymus publicistas ir nuoseklus kritikas drg. V. Kapsukas iš Škotijos, dabartinis "Socialdemokrato" redaktorius.

"NAUJOJI GADYNĖ" turės dar keliatą pagelbinių redaktorių. Joje bendradarbiaus visi žymesnieji Europos ir Amerikos socialistų rašytojai ir publicistai.

"NAUJOJI GADYNĖ" turės skyrių iš svarbiausių mokslo šakų; gvildens visuomenės klausimus ir plačiai aiškins socializmo mokslo teorijas. Joje tilps daug gražių paveikslų, karikaturų, dailė apysakų, eilių ir uoliai stovės darbo žmonių reikalų sargyboje.

"NAUJOJI GADYNĖ" bus storas, didelio formato, 64 puslapių žurnalas, spausdinamas ant puikios popieros.

Nei vienas susipratęs darbininkas neprivalo atsisakyti nuo "Naujosios Gadynės" užsirašymo. Nelaukite, bet užsiprenumeruokite kuogreičiausia!

"NAUJOJI GADYNĖ" kainuoja metams vos tik $1.50; pusei metų 80c.; užsieniuose metams $2.00; pusei metų $1.00. Pavienis numeris 15c. Pinigus umai siųskite šitokiu adresu:

"NAUJOJI GADYNĖ"
229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

PRANEŠIMAS LIETUVIAMS!

Mylimas Drauge! Gal tamista žinai kas nori pirkti Farmą, tai prašau paduokit jam šitą apgarsinimą, už ką aš busiu dėkingas. Aš nėsu agentas, ale tik noriu parduoti savo Farmą, o agentui nenoriu parduoti, ba jis reikalauja $100.00 už pardavimą. Aš manau, kad kožnas žmogus gali pats nusipirkti be agento, ir nusipirks daug pigiau.

Broliai Darbininkai! Niekad nepirkite Farmą per agentus, kad Jųs galite nusipirkti nuo savininko, kam toji Farma priklauso, o sučėdysit daug sunkiai uždirbtų pinigų. Aš turiu 40 akerių žemės; 25 akeriai iškluotos, 8 akeriai jau medžiai nukirsti, 7 akeriai girios del malkų. Žemė gera: molis ir juodžemis; visa aptverta; trobos visos geros: yra kluonas ir tvartas, o stuba dar nauja. Tik viena mylia nuo miesto Fountain, Mich. Marketas yra geras. Parduodu tik už $1,750.00. Reikia įmokėti iš sykio $850.00, o likusius ant 5 metų arba ir daugiau. Aš išduosiu gvarantuotą ditą ir apstraktą. Kas pirks tam ir kelionės lėšas sugrąžinsiu. Jeigu Jums šitas apgarsinimas nereikalingas, tai meldžiu perduokit savo draugui. Aš parduodu kuopigiausiai, nes aš noriu išvažiuoti į vakarines valstijas. Lauksiu greito atsakymo.

Del pletesnių žinių rašykit žemiau padėtu adresu: (21)

A. ADOMAVIČIUS,
FOUNTAIN, MICH.

M. ANDRIUŠIUTĖ,
(Andrews)
MOTERIŠKŲ RUBŲ SIUVĖJA.

Nelauk vasaros, nes tąsyk busime užsivertę darbu, užsisakyk vasrinius drabužius dabar, kada galim greičiau ir pigiau pasiuti. Darbą gvarantuoju. Taipgi aš turiu ir gatavų dresių visokios mieros ir kainos prieinamos.

324 E STR., kampas Broadway,
SO. BOSTON, MASS.

Turėk Savo Namą!

Kam mokėt brangias randas namų savininkams, kada už tuos pinigus gali nusipirkt savo namą. PER PASKUTINIUS DU METU MES PARDAVĖM 500 NAMŲ LIETUVIAMS apie už pusę milijono dolerių vertės ir jie visi užganėdinti

Dabar mes turime daugybę gerų namų ir lotų ant lengvų išmokėjimų. Tik biskį įmokėk ir turi savo namą.

Mes parupinam taipgi pirmą ir antrą paskolą, duodame statymams (construction) paskolą ant lengvų išlygų ir žemo nuošimčio.

Musų patarimas dykai. Kalbame lietuviškai.

JOHN A. SMITH & CO.
(Real Estate Exchange)
18 TREMONT ST., Room 323,
BOSTON, MASS

M. Gallivan Co

Užlaiko geriausį
Elių, Vyną, Likerius ir kitokius skanius gėrimus o taipgi ir geriausio tabako Cigarus.
Meldžiame užeiti, o visados rasi gražų patarnavimą.
362 2nd st., So. Boston.

LIETUVI--DARBININKE!

Nusipirk, perskaityk ir duok savo draugui skaityti, vieną svarbiausių lietuvių kalboje veikalų:

"MOTERIS IR SOCIALIZMAS"

Jeigu kada skaitei vieną-kitą storesnę knygą ir iš jos nemaža pasimokinai ir apsišvietei, tai perskaitęs "Moteris ir Socializmas" pamatysi pasaulį visai kitokioj šviesoj; ši knyga atidarys Tau akis ir parodys, kas gero ir pikto yra šių dienų draugijinėj tvarkoj.

Šią knygą parašė garsiausis pasaulyje filosofas-sociologas Augustas Bebelis, kurio raštai yra išversti į visų kulturingųjų tautų kalbas. Vertimas puikus, kalba lengva. Knyga atspausdinta ant gražios popieros ir turi išviso 430 pusl.

Vokiečių kalboje "Moteris ir Socializmas" tapo išparduota net 50 laidų (viso apie 1 milioną ekz.).

Ši knyga bus papuošimu Tavo namų, nes išleista labai gražiai ir ant geros popieros. Ji yra verta tiek aukso, kiek pati sveria.

"MOTERIS IR SOCIALIZMAS" rašo:

Apie moterų gyvenimą praeityje; išaiškina senovės graikų, romėnų ir kitų tautų moterų politišką ir socialį padėjimą ir išdėsto senovės mokslininkų pažvalgas į moteriškę.

Rašo apie moterį dabartyje ir praeityje.

Visa knyga yra padalyta į skyrius, kurie skirstosi šitaip:

Moteris, kaipo lytiška esybė. Jugtuvės. Įvairus jungtuvių varžymai ir aprubežiavimai. Skaitlinis lyčių skirtumas. Prostitucija, kaipo reikalinga socialė buržuazijos draugijos įstaiga. Moterų uždarbis. Jų protiškas gabumas. Darvino mokslas ir draugijos stovis. Valstybė ir visuomenė. Visuomenės socializacija. Tarptautiškumas. Gyventojų skaitlingumas ir jų persidauginimas. Socializmo įkunijimas, kaipo gamtiškai-istoriškas žmonijos atgimimas.

Ši mokslo ir teisybės knyga kaštuoja tik $1.00; gražiuose audeklo apdaruose $1.50. Pinigams siųsti adresas:

"KOVA" 229 N. 6-th St., Philadelphia, Pa.

Rainkotų ir Siutų Dirbtuvė
Lietuviška Didžiausia ir Geriausia

Dirbame RAINKOTUS ir SIUTUS, Vyriškus, Moteriškus ir Vaikams. Dirbame del KRAUTUVIŲ, AGENTAMS ir PAVIENIAMS iš geriausios materijos ir pigiau negu kita kokia nors dirbtuvė.

Materijas mes imame iš didelių firmų ir daug ant karto, todėl mes gaunam kur-kas pigiau ir geresnę materiją, todėl galime ir pigiau padaryt.

Lietuviai, kurie norite turėt STIPRIUS ir GERUS RUBUS PIGIAI, visados kreipkitės pas mus. Tolimesnieji per laišką; vietiniai ypatiškai. Kriaučiams, Agentams ir Krautuvininkams sampelius prisiunčiame dykai. ?

TRAVELERS RAINCOAT COMPANY,
G. A. Romanas, savininkas,
3 Harrison Ave., kamp. Essex St.
BOSTON, MASS.

Lietuviai Apsiginkluokite!

NUSIPIRKITE SAVO NAMUS, jums randos išmokės juos ir senatvei turėsite dailų pragyvenimą. Apdrauskite (inšiurikite) namus ir rakandus (forničius), kad nelaimei atsitikus galėtumėte kitus nusipirkti, apsaugokite dirbtuves ir darbininkus, apsaugokite automobilius, arklius ir vežimus nuo visokių nelaimių.

Aš virš minėtus darbus atlieku kuogeriausiai. Turiu patsai gerą patyrimą gyvendamas čia Amerikoje per 30 metų. Esu tikrai atsakantis už visokį savo darbą, turiu State Broker Insurance License, esmi Notary Public, Justice of the Peace, Auctioneer, ir Agentas.

PARDUODU NAMUS, FARMAS ir LOTUS. Kviečiu visus Lietuvius ir Lietuves atsilankyti į mano ofisą.

MICHAEL CORAN,
366 Broadway,
South Boston, Mass.

Lietuviai Kriaučiai

Visokius Vyrams Drabužius Siuvame ant Užsakymo
Išvalome, sutaisome ir išprosiname senus.

Vienintėlė Kriaučių kompanijis So. Bostone, kur visame duoda gerą ir gražų darbą už prieinama kaina.

PASIUDINK PAS MUS SIUTĄ O NĖSIOSI IR DŽIAUGSIESI

Todėl, kurie norit pasisiudint gera siuta išvalyt arba suprosit, kreipkitės pas mus.

SOUTH BOSTON CUSTOM TAILORING CO.
278 Broadway, So. Boston.

Darbai šiemet eina gerai,— todėl neužmirškit ir apie savo brolius Lietuvoje!

Advokatas ir Notarijušas
Kazis Krauczunas,

Veda provas visuose teismuose ir atsilanko į visas valstijas ant pakvietimo. Taipgi duoda patarimą per laiškus.

403 Lyon Build.,
Seattle, Wash.

AR NORI, KAD MYLĖTŲ MERGINOS?

Jeigu nori, tad pasipirk

LOWNEY'S

CREST KENDŽIŲ,

o ji niekad nepamirš jųs, nes kendžių gardumas priverčia ją jus mylėt. Reikalaukit visur ir visados Lowneys Crest Kendžių. Jeigu negali gaut kitur, tai prisiųsk mums dolerį, o gausi vieną svarą geriausių Amerikoj išdirbtų kendžių

K. ŠIDLAUSKAS
Generališkas agentas Bostone.
226 Broadway,
So. Boston, Mass.

S. Baracevičius
GRABORIUS.

Palaidoju visuose aplinkiniuose miestuose.

PATARNAVIMAS GERAS IR PIGUS.

Didelį palaidoju už $45, mažą už $1[illegible]

Parduodu Paminklus ir Kvietkas. Užlaikau automobilius greitam susinešimui. Atsitikus reikalui meldžiu kreiptis prie manęs. aš pribusiu greičiau, negu vietiniai graboriai, nes mano automobilius stovi visados ant kelio.

S. BARACEVIČIA,
258 Broadway, So. Boston, Mass.
Telephone: So. Boston 839-J.

Keliaujantis Kriaučius

Siuvam visokius MOTERIŠKUS ir VYRIŠKUS RUBUS. Taipgi parduodam tavorus jardais kitiems kostumeriškiems kriaučiams arba šiaip ypatoms, kurie pareikalauja. Visokį tavorą perkant pas mane galit gaut pigiau. Aš važinėju po Mass. ir Con. valstiją ir ant pareikalavimo pribunu visur.

Reikale adresuokit taip:

P. ŠIMKONIS,
48 MILLBURY STR., WORCESTER, MASS.

Mokiname Angliškai
Visose dalyse Amerikos ir Kanados

Vienintelė mokykla, kurioj kiekvienas gali išmokti Angliską kalbą, labai trumpame laike, šios mokyklos naujausia ir tobulingiausia metoda. Mokiname per laiškus, visose šalyse, už labai mažą atlyginimą; teipjau klesose dienomis ir vakarais. Jeigu nori išmokti greitai Anglų kalba, ateik ar rašyk platesnių žinių.

American School of Languages
731 W. 18th st., Chicago, Ill.

D-RAS ST. ANDRZEJEWSKI
Vienatinis lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo

176 HARRISON AVE., BOSTON.

25,000 KATALIOGU DYKAI
SU LIETUVIŠKOMIS DAINOMIS REKORDAI TIK 65c.

Jeigu neturi mano katalogo, tai prisiųsk už 3c. pačtinę markę, o turėsi didelį ir puikų katalogą, kuriame rasi visokių geriausių ARMONIKŲ SKRIPKŲ, HRIUBŲ, ir daugybę kitokių MUZIKALIŠKŲ INSTRUMENTŲ, ISTORIŠKŲ IR MALDŲ KNYGŲ, kokių tik randasi lietuviškoj kalboj. Puikiausias koncertinis Armonikas su 76 ir 102 raktais. Kainos labai prieinamos. Naujausias Lietuviškas Sapnininkas, dydžio 5x6½ su 310 paveikslėlių. Kaina 50c. Reikalaukite visokio tavoro pas tikrą lietuvį, o gausite teisingus tavorus. Agentams parduodu pigiau. Rašykit tokį adresą:

W. S. Waidelis 112 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

COLUMBIA Gramafonas

Tiktai $18.00

10 Lietuviškų Dainų DYKAI!

ŠORIAI SUGRIEŽTI ĮVAIRIOMIS ORKIESTROMIS
10 Inch 65c. (Canada 85c.)

E 2526 Prieš Aušrą. Valcas. Militariška orkiestra.
Bangos. Valcas. Militariška orkiestra.
E 2527 Linksmybė. Polka. Militariška orkiestra.
Išdykus Mergaitė. Polka. Militariška orkiestra.
E 2529 Alpų Ganyklose. Valcas. Sargybos orkiestra.
Pavasario Sapnai. Valcas. Sargybos orkiestra.
E 2530 Ant Bangų. Valcas. Columbijos orkiestra.
Kregždutė. Valcas. Columbijos orkiestra.
E 2531 Liuosnoris Medėjas. Maršas. Columbijos orkiestra.
Vėliavos Nešėjas. Maršas. Columbijos orkiestra.

Prisiųskite $5.00, o likusius 13 dol. užmokėsite ekspresui Užlaikom visokius gramofonus su rekardais nuo 15 iki 500 dolerių.

Norėdami Kataliogo prisiųskite 4c. stampą.

Urbon & Pilvinis, 233 Broadway, So. Boston, Mass.

Siutus ir kitokius Rubus

DUOKIT PASIUT MUMS

Užtikrinam, kad Jųs sučėdysit pinigų ir turėsite GRAŽIUS RUBUS. Mes imam materiją iš gerųjų firmų ir primieruojam rubą pagal žmogų, todėl nesudarko žmogaus išvaizdos ir buna tvirtesni.

GERUS VYRAMS SIUTUS IR OVERKOTUS PASIUVAM PIGIAI IR GERAI.

TAIPGI IŠVALOM IR IŠPROSINAM VISOKIAS VYRŲ IR MOTERŲ DRAPANAS.

Tikras Jusų brolis lietuvis

Ant. Januška

222 W. BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.
Telefonas: So. Boston—21013

REIKIA ŽINOTI, KAD TIK DAUNOROS "TREJOS DEVYNERIOS" YRA TIKRAI LIETUVIŠKOS.

Jų tik ir reikalaukite aptiekose, bet jei nerasite, tai rašykite žemiau padėtu adresu, prisiunčiant 35 c., o tuojaus apturėsite.

REIKALINGI AGENTAI ANT GERŲ IŠLYGŲ.

"TREJOS DEVYNERIOS" (Trajanka), tai ištikimiausias lietuvių draugas—gydytojas įvairiose negalėse bei ligose.

Įdomios karės skatlinės.

Europos karė iki 1 rugpiučio turbut da nepasibaigs. Gi tą dieną sukaks lygiai 2 metai, kaip ji prasidėjo. Jei skaityti, kad išlaidos bus tokios pat ir toliau, kokios jos yra dabar, tai iki 1 rugpjučio šių metų bus išleista karės vedimui apie $45,000,000,000. Pirmais metais karė kariaujančioms valstybėms lėšavo $17,500,000,000, antri gi metai prarys jau apie $28,000,000,000.

Šitos skaitlinės, kaip mechanikos ir metalų bankas aiškina, reprezentuoja vien tiesiogines karės vedimo lėšas. Čia nepriskaityta da sunaikinti miestai, geležinkeliai, laivai, magazinai, tiltai nė žemdirbystės nuostoliai. Nepriskaityta taip-pat ekonominiai nuostoliai, pasidariusieji dėl sutrukdymo pramonijos užkariautose arba karės apimtose vietose, dėl atėmimo nuo darbo milijonų žmonių ir t.t.

Jei Europos karė lėšuos $45,000,000,000, tai šita suma bus 3 syk didesnė, negu visa kapitalizacija Jungtinių Valstijų geležinkelių ir 4 kartus didesnė, negu visi šios šalies bankų indėliai. Bus 6 kartus didesnė kruva pinigų, negu naminė Amerikos karė lėšavo. Ji bus 40 kartų didesnė, negu visa Jungtinių Valstijų skola; 120 kartų didesnė, negu iškasimas Panamos kanalo lėšavo ir 500 kartų didesnė, negu visas auksas, kokį Jungtinės Valstijos iškasa bėgyje vienų metų. Prusų karė su francuzais 1870—71 metais lėšavo tiktai $2,500,000,000, o pietų Afrikos karė — $1,250,000,000.

Augščiau paduotoji einamos karės išlaidų skaitlinė nė kiek nėra perdėta. Sulyg Vokietijos finansų ministerio Helffericho apskaitliavimo, šios karės išlaidos jau iki pereito balandžio pradžios turėjo pasiekti $45,000,000,000.

Didžioji Britanija dabar išleidžia karės reikalams apie $25,000,000 kasdiena. Metai atgal Anglijai karė atsieidavo apskritai imant po $14,000,000 į dieną.

Francuzija, kaip jos finansų ministeris Ribot nesenai paaiškino, dabar išleidžia $18,000,000 kas diena. Pernai Francuzija apsieidavo su $8,000,000 dienai.

Rusijai, kuri metai tam atgal išleisdavo tiek pat kiek Francuzija, šiandien karė atsieina po $15,500,000 kas diena. Ši skaitlinė paimta iš rusų finansų ministerio Barko raporto, paduoto dumai.

Visos kartu sąjungininkų valstybės išleidžia $52,500,000 kas diena.

Vokietijai, sulyg d-ro Helffericho pranešimo, karės vedimas kas diena atsieina $16,600,000.

Austro-Vengrija, Turkija ir Bulgarija, sulyg to paties autoriteto, kartu išleidžia $10,900,000 kas diena.

Visos centralės valstybės kartu išleidžia $27, 500,000 kas diena.

Paėmus viską sykiu, Europos skerdynei kasdiena išleidžiama apie $86,000,000.

Anglija yra turtingiausia kariaujanti šalis. Nežiurint milžiniškų savo išlaidų ji daug yra paskolinus pinigų ginklams pirkti Rusijai, Francuzijai, Italijai, Belgijai ir kaikurioms neutralėms valstybėms. Francuzija yra davus paramos Rusijai, Belgijai ir Serbijai. Vokietija gi nemaža paskolino savo talkininkėms: Austro-Vengrijai, Turkijai ir Bulgarijai. Apskaitoma, kad stipresnės valstybės yra paskolinusios silpnesnėms ne mažiau, kaip $3,500,000,000. Sulyg žinių, paeinančių iš angliškų šaltinių, Rusija gavusi $1,125,000,000, Italija — $675,000,000, o Belgija ir Serbija — $875,000,000.

Imant proporcionaliai sulyg gyventojų skaičius, tai iš visų kariaujančių valstybių daugiausia išmoka karės vedimui Francuzija. Anglija yra sekanti, Vokietija trečia, o Rusija, ačiu jos dideliam gyventojų skaičiui, yra pati paskutinė. Padalinus karės išlaidas ant gyventojų skaičiaus, Francuzijoj išpuola ant galvos po 30 centų kas diena, Anglijoj po 28, Vokietijoj po 22, o Rusijoj tik po 6 centus.

"New York Times."

Visokios Žinios.

SUPUVĘ BATAI AUSTRŲ ARMIJAI

Už pristatymą autsrų armijai 1,500 porų batų, kurie po dviejų dienų kelionės nuplišo, batų fabrikantas iš Pardubitzo (Čekijoj), Levit vardu, likos pasmerktas karės teismo 10 metų kalėjiman, o jo du agentai, Gmeyez ir Elbogen, gavo po 4 metus kalėjimo.

KRATOS BERLYNE.

Policija ieško mėsos.

New Yorko "World'o" korespondentas praneša iš Berlyno, kad 6 ir 7 gegužės policija kretė tenai visų mėsininkų krautuves ir namus jieškodama mėsos. Mat pasirodė, kad mėsininkai daug mėsos paslėpė ir paskui pradėjo brangiai pardavinėti: už kumpį ėmė po $15.00, už žasį po $18.00, už vištas po $4.00 ir t.t. Žinoma tokią augštą kainą gali mokėti tiktai turtingi žmonės. Beturčiams, kurie taip brangaii mokėt negali, mėsininkai atsakydavo, kad mėsos visai nėra. Todėl ir buvo padaryta krata. Policija rado paslptos mėsos 25 tonus (50,000 svarų) ir viską konfiskavo.

RUSIJA NEGAUNA PINIGŲ KARĖS REIKALAMS.

Rusijos valdžia buvo išleidus 2,000,000,000 rublių vertės paskolos popierų ir varė agitaciją, kad žmonės jas pirktų. Tokiu budu valdžia norėjo surinkti namieje du miliardu rublių karės reikalams. Paskola turėjo užsidaryti 2 gegužės, bet vokiečių užjurio žinių ogentura dabar praneša, kad uždarymo laikas likos atidėtas iki 26 gegužės, nes valdžia nesurinkusi da nė pusės paskolos. Žmonės nenori pirkti paskolos popierų ir gana.

DUBLINO RIAUŠĖSE ANGLIJA NETEKO 520 KAREIVIŲ.

Anglijos premjeras Asquith pranešė parlamente, kad per airių sukilimą Dubline valdžia neteko 520 kareivių ir konstabuliarų. Iš to skaičiaus 124 vyrų buvo užmušta, 388 sužeista ir 9 visai prapuolė. Šitie nuostoliai dalijami sekančiai:

Kariumenės oficierių užmušta 17, sužeista 46; kareivių užmušta 86, sužeista 311, prapuolė 9.

Karališkųjų Airijos konstabuliarų (savo ryšies "kazokai") užmušta 12, sužeista 23.

Dublino miesto policijos užmušta 3 ir sužeista 3.

Karališkojo laivyno kareivių užmušta 1, sužeista 2.

Karališkųjų liuosnorių užmušta 5, sužeista 3.

Iš šitų skaitlinių matyt, kad airių sukilimas buvo gerai organizuotas.

600 RUSŲ NUĖJO JURIŲ DUGNAN.

Iš Berlyno pranešama, kad šiomis dienomis Viduržemės juroj žuvo nuo minos rusų transportas, vežęs apie 600 kareivių. Visi nuėjo dugnan. Manoma, kad šitas transportas plaukė Francuzijon.

SUSIRĖMIMAI ANT GRAIKŲ RUBEŽIAUS.

Pradedant sąjungininkams veikti Salonikos apielinkėse vis plačiau ir plačiau, su kiekviena diena jiems tenka vis tankiau susiremti ant graikų rubežiaus su bulgarais. Iš Paryžiaus pranešama, kad nuo 15 balandžio tokių susirėmimų atistinka kasdiena.

RUSAI ATMUŠĖ AUSTRŲ UŽPUOLIMĄ.

Volyniuje, į pietryčius nuo Olykos stoties, pereitoj sąvaitėj austrai kelis sykius ėjo atakomis ant rusų ir bandė apsupt Chromankovo kaimą, bet kiekvieną sykį rusai pasitiko priešininką artilerijos ir kulkasvaidžių ugnimi ir atrėmė jį. Austrams nenusisekė nė vienas užpuolimas.

VOKIEČIAI KRAUSTOSI IŠ METZO.

Reuterio žinių agentura praneša, kad civiliai gyventojai pradėjo kraustytis iš Metzo laukan.

Metzas, tai didelė vokiečių tvirtovė Lotaringijoj, netoli nuo Francuzijos rubežiaus. Pastaruoju laiku francuzų orlaiviai labai tankiai mėto į Metzą bombas.

VISOS RUSIJOS DARBININKŲ SUVAŽIAVIMAS.

Netrukus žada buti, žinoma, jei leis, visos Rusijos darbininkų atstovų suvažiavimas. Busią pakelta daug svarbių klausimų. Į organizacinį šito suvažiavimo komitetą ineina ir lietuvių atstovas M. Januškevičius.

Jei tu darbininke:—

Turi nors truputį savo galvoje smegenų, neduok jiems gulėti, bet varyk į darbą.

* * *

Nenori karės, matai joje žmonijos prapultį, tai stengkis prašalinti jos priežastis. O kad surasti jos priežastis, tai turi buti SOCIALISTU.

* * *

Turi mažus vaikučius, juos myli ir nori, kad jie užaugę nevargtų, tai turi stengtis pagerinti jų busiantį gyvenimą, o ta padaryti gali tiktai balsuodamas už socialistų partijos kandidatus.

* * *

Gali subudavot fabriką, pastatyt joje stebuklingas mašinas ir išdirbt reikalingus produktus, juos parduot, tai kodel tu negali ir pelno pasiimt?

* * *

Nedaug pridirbi gyvenimui reikmenų, tai esi pavalgęs, gerai apsirengęs ir gerus laikus tankiau aplaikai, bet kuomet tu pridirbi daug, o kartais ir perdaug daiktų-produktų, tuomet tu turi kęsti badą, šaltį, o apie gerus laikus nėra nei kalbos, tai kapitalistiškos syst emosgadynė.

* * *

Nors ant vienos minutės laiko persistatysi mintyje visą pasaulį ir dabartinę civilizaciją, su visomis karėmis, saužudystėmis ir visą jo tvarką, tai pamatysi, kad mums labai-labai truksta beprotnamių.

Lipčius.

Atviras laiškas p. V. Didkui.

"Darbininko" No. 49 perskaitęs "Sudiev, broliai socialistai" "straipsnį," po kuriuomi radau parašą "V. Ditkaus," nusistebėjau. Išrodo, kad tai kalba lyg ir tas pats žmogus, kuris man gerai pažįstamas. Nustebino mane ne tatai, kad Vincas Ditkus, pirma vadinęsis Ditkevičium, prasišalina iš socialistų partijos, bet tatai, kad daeina iki tokio begėdiškumo, kad nesigėdija dėti savo parašo po tokiais melais, kaip minimam straipsnyj pripasakota. Sveikai manantis žmogus taip meluot nebutų galėjęs, nes žinotų, kad yra žmonės, kurie gal pasakyt teisybę ir numesti tą vainiką, kurį sau ant galvos dedasi.

Tamista, Ditkau, kaltink save, kad tavo pusbrolis pirmutinis mes tau veidan savo panieką, nes to tik vertu save padarei. Kaipo giminaičio man tamistos gaila, bet jeigu nesigėdijai melą skelbti, nesigėdyk perskaityt ir teisybę.

Tamista sakai, kad budamas 12 metų išgirdai iš socialistų pranašo apie socializmą, ir kad tai buvo laike Rusijos revoliucijos.

Meluoji, brolau. Tas pačias prakalbas girdėjau ir aš. Ir jos visai nebuvo apie socializmą. Tie žmonės, kurie tuomet kalbėjo, jie ragino žmones vien sukiliman prieš despotišką Rusijos valdžią. Ragino net rusus mokytojus ir valdininkus varyt lauk iš Lietuvos; taipgi liepė darbininkams-samdininkams reikalauti daugiau algos nuo dvarponių ir t.t. Visa tai nėra socializmu. Prakalbas sakė ir tamistos dėdė A. P—kas, o žinai, kiek jis apie socializmą turėjo supratimo? Daug mažiau negu tamista.

Nesakau, kad visi revoliucijonieriai ir Lietuvoje nebuvo socialistais. Priešingai. Bet žinau, kad tamista apie socializmą juos kalbant negirdėjai.

Sakai, kad "revoliucijos metais jau skaitei soc. dvasios knygutes." — Ar Seinų "Šaltinis," kurio prenumeratorium buvai, buvo socialistiškos dvasios raštas? Juk kitų raštų net ir laikraščių neskaitydavai. Socialistiško turinio knygų tamista neskaitei, nes jų, ypač Vilniaus gub. kaimuose nebuvo galima gauti. Prie to turiu pastebėti, kad tamista labai mažai linkęs prie skaitymo.

Toliaus sakai, kad "draugavai su patvirkėliais moksleiviais-socialistais." — Meluoji! Kaip tamista galėjai draugaut su moksleiviais, kurių pas mus kaime ir dabar da nėra. Rods, tamistos giminaitis buvo moksleivis, bet nuo 1906 metų uždarytas buvo Vilniaus kalėjime ir tamista jį matei ne daugiau, kaip du kartu ir jis tau nebuvo draugas. Parapijos zakristijonas ir vargonininkas gal ir buvo tamistos draugai. Tiesa, paskesniu laiku tamista pradėjai draugaut su tos ryšies "moksleiviais," kurie bonkas studijuoja, bet iš bonkų apie socializmą nei tamista, nei tamistos draugai nieko patirt negalėjote.

Kad tamista nežinojai apie socializmą budamas Lietuvoje nei A-B-C., tatai ir pats parodai savo tame paikame atsisveikinime su socialistais, sakydamas: "Kad Lietuvoje tikrų socialistų nėra, tai sumaniau važiuoti Amerikon." Tuo savo kvailu pasakymu pasakei apie save tiek daug ir taip aiškiai, kad nei pridėt nei aiškint nereikia kaip tamista socialistus pažįsti. O kaslink važiavimo Amerikon, tai važiavai ne "tikrųjų" socialistų jieškoti, bet duonos. Ir pagelbėjo tame dėdė, apmokėdamas kelionę, t. y. atsiimdamas Amerikon. Ir visai nebuvai ir nėsi tokiu didvyriu, kaip save mėgini garsintis.

Juokai ima, skaitant tą užreiškimą, kad dirbdamas socializmo labui praleidai daug laiko ir nieko neišmokai. Aišku, kad nieko nesimokinai ir nieko nedirbai netik socializmo labui, bet ir savęs pralavinimui. Aš manau, kad jei ant svieto merginų nebutų, gal tamista ką-nors naudingo veiktum. Švento Juozapo sąjunga tamistai irgi nieko neduos, jei pats nesirupinsi sutvarkyt save. Sakai, išbuvęs su socialistais apie porą metų, pasijutai pinigų neturįs. Ir kurgi, brolau, turėsi pinigų, jeigu džiaugdavaisi, kada ateidavo proga mergšėms fundyti. Tamista gatavas paskutinį centą atiduoti mergaitėms, jeigu tik jos gražiai pakalbina.

Socializmas niekam neplėšia "šventų jausmų," tik prašviečia protą, kad pelėsiai ir tamsa išnyktų. Kad tamistos protan socializmo mokslas da nei spindulėlio neįleido, tai tatai priparodo tamistos pasakojamos nesąmonės. Ar galima žioplesnį klausimą padaryt, kaip šis: "Ką man davė socializmas?" Jis niekam nieko duot negali, jį reikia pačiam paimt ir susidėt į savo protą ir sielą. Tuomet tik jo vaisius galėsi pastebėti.

Baigdamas turiu užklausti tavęs, broli, kiek gausi iš juodosios klerikalų kompanijos už tai, kad lieki aklu jos įrankiu? Apsižvelgk, kur nuklampojai ir prie ko eini. Kokiems tikslams tarnauji ir keno įrankiu palikai. Gėda man del tavęs, bet ir gaila. Nubusk ir susiprask!

V. Andriulevičius.

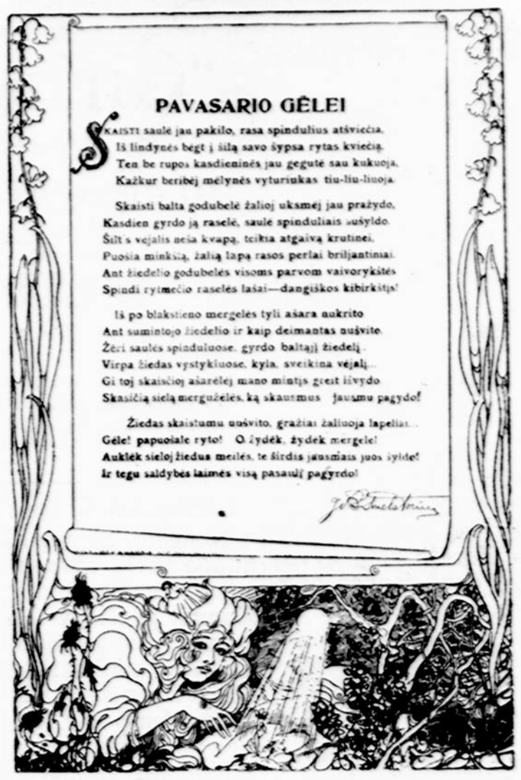

Prie išsinarinimo ir įsipjovimui

Tuojau įtrink D-ro Richter'io

PAIN-EXPELLER

Nuo 50 metų nesuvadžiojantis ir letuvnikų numylėtas naminis budas

Tikras tiktai su pažymėta marke "IKARA"

25c. ir 50c. buteliukas visose aptiekose arba stačiai nuo

F. AD. RICHTER & CO.

74-80 Washington Street, New York, N. Y

APTIEKA

Teisingiausia ir Geriausia

Sutaisom Receptus su didžiausia atyda, nežiurint ar iš Lietuvos atvežti ar amerikoniški. Gyduolių galite gauti, kokias tik pasaulije vartoja, taipgi visados randasi lietuvis aptiekorius.

Galite reikalaut ir per laiškus, o mes per ekspresą gyduoles atsiųsime.

EDVARD DALY, Savininkas

18 Broadway, So. Boston.

Galite reikalaut ir per laiškus, o mes per ekspresą gyduoles atsiųsim.

TIKTAI $2.50!

NAUDOKIS NEPAPRASTA PROGA

Tiktai neilgam laikui. Musų gražus Gramofonas, kuris savo gerumu prilygsta 30 dol. vertėm, grajina visokius rekordus, įvairaus brangumo, lėšuoja tiktai

$2.50 Du rekordai ir 300 adatėlių **DYKAI**

Prisiųskit mums vieną dolerį stampomis ir mes pasiųsim Jums musų muzikos mašiną. Likusius užmokėsit atsiėmę ir apžiurėję pirkinį.

PRINCE JEWELRY CO., Dept. 111. 1528 Minford Pl. New York City.

Ant 21 akmens

Gelžkelio laikrodis šrubeliu užsukamas, vyriško didumo, rašytais dubeltavais viršais. ant 20 metų auksuotas su iš-Labai teisingas, ypatingai gelžkeliu važiuojantiems žmonėms, kuriems reikia visuomet tkras laikas žinoti. Gvarantuotas ant 20 metų. Ypatingas pasiulyjimas. Mes išsiųsime šį laikrodėlį ant kiekvieno adreso už $5.75 C. O. D. ir persiuntimo kaštus, su teise jums viską peržiurėt. Jei busi neužganėdintas, nemokėk nė cento. Atsiminkite jus užmokėtumėt už tokį pat laikrodėlį apie $25.00 jei pirktumėt kitur. Puikus auksuotas lenciugėlis ir kabutis dykai su kiekvienu laikrodėliu. (23)

EXCELSIOR WATCH CO. 906 Athenaeum Bldg. CHICAGO, ILL.

FARMOS MASS. VALSTIJOJE.

ORAS ANT FARMŲ VISUOMET TYRAS IR SVEIKAS GYVENIMUI.

Mes turime daugybę farmų ant pardavimo. Didelių ir mažų su išdirbta žeme, triobomis ir sodais. Taipgi turime farmų ir su visais įrankiais mašinomis, gyvuliais ir gatavu biznių. Daugiausia farmų turime Bostono, Lowellio ir Worcesterio apielinkėse, kur farmeris lengvai gali parduoti visokius produktus ir gauti gerą užmokestį. Norėdami plačiau apie Mass. valstijos farmas, rašykit tuojaus, o mes prisiųsim farmų surašą.

Mes taipgi parduodam namus So. Bostone ir apielinkėse. Turim namų su mažu įmokėjimu, o dideliu uždarbiu.

Su virš-minėtais reikalais ateikit ar rašykit šiuo adresu:

A. ŽVINGILAS, 26 Broadway, S. Boston, Mass.

PILVO LIGOS

Dyspepsija ir Nevirinimas, Jaknų Negalės, Tulžingumas, Prietvarius, Raudonosios Gyslos (hemoroidai), Reumatizmas, Kataras, Dusulys, Veiksminiai širdies Suirimai gali buti pasekmingai gydomi Tamistos namuose už labai mažą užmokestį.

Mes taip-gi norime Jums pasakyti apie musų pasekmingą metodą naminio gydymo tokių smarkių ir chroniškų ligų kaip Syfilis arba Kraujo užnuodijimas, Odos Ligos, Gonorea, Nerviškas Nusilpnimas, Sukrekėjimo Striktura, Puslės bei Inkstų Negalės ir ligos Lytiškai-šlapimo organų, kurios vyrus taip tankiai kankina.

BRANGI 96 PUSLAPIŲ KNYGA SIUNČIAMA DYKAI.

Parsisiųsdinkite kopiją tos knygos šiandien. Joje pasakyti aiškus faktai aiškioje, paprastoje kalboje. Ji yra sandėliu žinijos ir užtari tokias informacijas ir patarimus, kokius kiekvienas vyras bei moteris turėtų žinoti ir sekti—ypač svarbi tiems, kurie ketina apsivesti. Jeigu norite žinoti, kaip jums gali buti sugražinta jusų senų laikų svaikata, stiprybė ir gyvingumas, jųs turite tuojaus parsisiųsdinti šitą dykai duodamą knygą ir patirti faktus apie tokias negales. Nesiųskite mums pinigų—siųskite tiktai savo vardą ir adresą aiškiai parašytą ant dykai duodamos knygos kupono, esančio apačioje. Linukite mokėję sunkiai uždirbtus pinigus už niekam nevertus vaistus, bet skaitykite šitą brangu vadą į sveikatą ir pasinaudokite jos laiku paduotais patarimais. Jųs patirsite savo kentėjimų priežastis ir kaip jusų negalės gali buti prašalinamos.

DYKAI DUODAMOS KNYGOS KUPONAS

Parašyk savo pilną vardą ir adresą, iškirpk ir siųsk mums šiandien. Neužmiršk užlipinti stempą, kad laiškas pas mus ateitų greitai.

DR. J. RUSSELL PRICE CO., L 1101 — 9 So. Clinton St., Chicago, Ill.

Gerbiamieji:—Meldžiu man tuojaus pasiųsti visai dykai, apmokėta pačta jusų brangią medikališką knygą.

Vardas ir pavardė.....

Gatvė ir No. .....

Miestas ..... Valstija.....

IS AMERIKOS.

SMUGIS KARĖS RĖKSNIAMS.

Amerikos karės rėksniai visa gerkle šaukia ginkluotis. Agitacija už "preparedness" (prisirengimą) varoma susirinkimuose ir spaudoje. Visur aiškinama, kad Amerikai gręsia baisus pavojus: jeigu ją užpuls koks japonas ar vokietis, ji neturėsianti kuo gintis. Todėl reikią didint armiją, laivyną, reikia but prisirengusiems. Tuo tikslu kongrese įnešta sumanymas, kad Suvienytų Valstijų armija butų padidinta iki 140,000 kareivių ramybės laiku. Senatas prie to sumanymo pridėjo da "pataisymą," kad prezidentas butų įgaliotas padidinti iki 250,000 kareivių pastovią armiją ir prie to da suorganizuoti 261,000 liuosnorių armiją.

Geltonoji spauda pradėjo šaukti iš džiaugsmo ir girti senatą už "patriotizmą." Girdi, Amerikos žmonės nori apsiginkluoti ir musų valdžia klauso žmonių noro.

Bet štai ateina tasai senato "pataisymas" į žemesnįjį kongreso butą ir žmonių atstovai 251 balsu prieš 109 jį atmeta.

Negana to, iš visų Amerikos pakraščių pradeda piltis Washingtonan žmonių protestai prieš tą "patriotišką" prisirengimą. Wilsonas gauna 250,000 protesto rezoliucijų.

Geresnio smugio karės rėksniams turbut jau nereikia. Žmonės parodė, kad jie nenori ginkluotis!

ANGLIS PABRANGS.

Angliakasių reikalavimai lėšuosią visuomenei $10,000,000.

Kada angliakasiai rengėsi streikuoti, kasyklų savininkai pradėjo skelbti, kad streikas sunkiai atsiliepsiąs ant visuomenės, nes anglis turėsianti pabrangti.

Dabar angliakasiai susitaikė, striko nebus, bet anglis vistiek pabrangs. Pennsylvanijos kasyklų savininkai praneša kad jie turėjo pekelti angliakasiams mokestį, kas į metus jiems atsieisią apie $10,000,000 ir tą sumą turėsianti užmokėti visuomenė, kuri pirks anglį. Ateinančią žiemą anglis busianti taip brangi, kaip ji niekad nuo anglies badmečio da nebuvo.

75,000 ŽMONIŲ PRAŠO FORDO DARBO.

Detroit, Mich.— Paskelbus Fordo kompanijai, kad ji dvigubai didins savo fabriką, tuojaus pasklydo gandas, kad nauja dirbtuvė jau gatava, kad tenai reikia 10 tukstančių naujų darbininkų, kad naujoj dirbtuvėj dirbsią tik 6 valandas į dieną ir kad visiems busią mokama po $1.00 už valandą. Kadangi kompanija tų paskalų viešai neužginčijo, tai pasipylė prašymai darbo. Pereitoj subatoj Fordo kompanija turėjo ant rankų jau 75,000 aplikacijų.

9 ŽMONĖS ŽUVO, 20 SUŽEISTI.

Akron, Ohio.— Gegužės 15 d. nakčia griuvus Beacon Journal namui, kuriame buvo restoranas, 9 žmonės pražudė gyvastį, o 20 ypatų likos sužeistom. Nelaimė atsitiko eksplidavus dinamitui. Iš visos triobos liko tik kruva griuvėsių, iš kurių iškasami žuvę žmonės. Rodosi, kad po griuvėsiais randasi ir daugiau žuvusių.

SUDEGĖ FABRIKA.

Rockville, Conn.— Pereitoj sąvaitėj čia sudegė meškerių fabrika. Nuostolių bus į $150,000.

DEGA NEW HAMPSHIRE MIŠKAI.

New Hampshire valstijoj dega miškai. Ugnis padarė jau daug nuostolių. Gaisras siaučia Manchesterio, New Durhamo, Altono, Middletono, Lichfieldo, East Rochesterio, Derry, Lempsterio, Chesterio ir Framingtono apielinkėse.

GYVĄ SUDEGINO ANT LAUŽO.

Waco, Texas.— Minia susidedanti iš 15 tukstančių vaikų, moterų ir vyrų apstojusi iš visų pusių sukrautą laužą žiurėjo kaip gyvas ant laužo degė jaunas negras vaikinas Jesse Washington, kurį Amerikos piliečiai pagriebė iš teismo, atnešė ant laužo ir sudegino. Auka 20-to šimtmečio amerikoniškų barbarų buvo kaltinamas už nužudymą Mrs. Lucy Fryar.

Prez. Wilsonas, kuris giriasi apginąs žmoniškumą, turėtų pasižiurėti kaip žmoniški Amerikos piliečiai.

Washington, D. C.— Valdiško arsenalo darbininkai ant Rock Island salos 3 gegužės padavė Suv. Valst. karės sekretoriui savo ultimatumą reikalaujantį pakėlimo mokesties 15 nuoš., kitaip darbininkai išeina ant streiko.

Vietinės Žinios

Nepaprastas atsitikimas.

Walwortho mašinšapėj pereitoj sąvaitėj buvo nepaprastas atsitikimas. Žalvario liejykloj atvežta cilindro pavidale didelis gabalas žalvario, kuris svėrė 299 svarų. Padėjo jį ant pečiaus, kad apšiltų. Kaip tik įkaito, 2-rą valandą po pietų pasidarė smarkus sprogimas. Ekspliozija buvo tokia smarki, kad sudrebėjo visas triobėsis, išbirėjo visi langų stiklai, gi pats cilinderis šovė į viršų, išnešė lubas, nunešė stogą, nutraukė kaminą ir išlėkęs į padanges nukrito ant kito namo ir tenai įtraškėjo į vidų daug išgąsties pridarė.- Kliudė du darbininku, bet labai nesužaidė. Merginos, kaipo silpnesnės, nuo apkurtinančio trenksmo parpolė ant žemės. Kas galėjo toj "bomboj" buti, ir dabar niekas nežino. Spėjama, ar tik nebus čia vokiečių darbas. Walwortho mašinšapėj dirba daug vokiečių. Eina tardymas.

Walwortho darbininkas
C. T.

Tiesioginė linija tarp Bostono ir Petrogrado.

Anglų laikraščiai paskelbė, kad susitvėrusi nauja garlaivių kompanija neužilgo atidarysianti tiesioginę garlaivių liniją iš Bostono į Petrogradą. Kompanija jau turinti įgijus 3 didelius garlaivius, kurie galėsią vežti po 1,700 žmonių: 200 pasažierių tilpsią pirmon ir antron kleson, o 1,500 tarpdenin. Pinigų ton linijon daugiausia įdėję Helsingforso (Suomijoj) biznieriai; nemaža šėrų nupirkę ir Bostono garlaivių savininkai. J. Anderson, bostonietis, yra įgaliotas tos kompanijos reikalų vedėjas Naujoj Anglijoj.

Bagažo klerkai rengiasi streikuot.

Apie 2,000 N. Y., N. H. ir H. geležinkelio bagažo klerkų apreiškė išeisią 17 gegužės streikan, jei geležinkelio valdyba neišpildys jų reikalavimų. Jie reikalauja 15 nuošimčių daugiau algos ir subatomis po pietų nedirbt. Dabar apskritai jie gauna $12 sąvaitei.

"Girių Karalius"

Vieno akto operetė, bus suvaidinta Subatoj,

20 dieną Gegužės-May, 1916 metu

Pradžia 8-tą valandą vakare

LIETUVIŲ SALĖJE

Kamp. E ir Silver gatv. So. Boston, Mass.

Aktoriai-dainininkai vaidins Meškos, Vilko, lapės ir zuikių kailiuose. Kiti irgi tinkamuose kostiumuose. Todel ateikite visi pasižiurėti šio įdomaus veikalo. Po lošimui bus šokiai ir tęsis iki vėlai naktį.

Visus užprašo **KOMITETAS.**

Išvažiavimas į Spot Pond.

Nedėlioj, 21 geg., LSS. 60 kuopa turės savo pirmą išvažiavimą į laukus, į visiems žinomą gražią vietą "Spot Pond." Šiemet Spot Ponde įtaisyta sanitariškos fontanos žmonėms atsigerti tyro vandens. Be to ,prie paties parko yra naujas restoranas, kur galima gauti užsikąst bei "aiskrimo" užsifundyt. Važiuokit visi.

Bostono Kriaučių streikas.

Iš Rochester, N. Y.— atsibuvusios Amalgamated Clothing Workers unijos konvencijos telegrama pereitą pėtnyčią pranešė vietinei Bostono kriaučių unijos valdybai, kad Ketverge, 18 d. gegužės, sušauktų visuotiną kriaučių susirinkimą ir nutartų streiką. Susirinkimas bus Fanueil Hall svetainėje.

Kriaučiai snaudžia ar linksminasi.

Nedėlioj, 14 gegužės, nuo 2 val. po pietų Lietuvių salėje turėjo įvykti Bostono lietuvių kriaučių prakalbos. Buvo išgarsinta ir laikraščiuose apie tai pranešta. Bet susirinko tik 50 asmenų, ir tai daugiausiai tie, kuriems ir be prakalbų jau iš laikraščių žinomi dalykai, arba tokių žmonių, kurie dirba visai kitus darbus. Kur yra bostoniškiai lietuviai kriaučiai? Jiems visai nerupi, kad streikas čia-jau jiems po nosia. Ar tie "didvyriai" ir streikui kilus nereikalaus prakalbų, tai galima abejoti; netik prakalbų, bet ir aukų gal tuoj šauksis, gi dabar, kad reikalas prisirengti prie tos sunkios kovos, tai musų kriaučiai ar miega ar kur pajuryj spaceirauja.

Prakalbos delto neįvyko.

Airiai protestuoja prieš Angliją.

Gegužės 15 d. Tremont Temple svetainėje 5,000 airių entuzijastiškai aplaudiravo, kada kalbėtojai pasmerkė Anglijos žiaurumą ir žudymą Airijos revoliucijonierių. Priimtos rezoliucijos reikalaujančios iš Amerikos valdžios, kad ji pertrauktų diplomatiškus ryšiu su Anglija.

Nesutilpusi svetainėn minia skaičiuje 3,000 žmonių susirinko Common sode, kur taipgi karštai pasmerkta Anglijos tyranija. Airių tautininkas Redmond, kuris yra Anglijos parlamento nariu ir nėra šalininku airių revoliucijos, kaip tik kalbėtojai ištaria jo vardą, minia švilpia ir šnypščia.

Lietuviai pasmerkia Anglijos pasielgimą.

LSS. 60-ta kuopa šaukia 21 d. gegužės vakare savo salėn viešą Bostono lietuvių susirinkimą, kad varde žmoniškumo ir tautų liuosybės dėlei pasmerkti Anglijos žmogžudystes, papildytas ant Airijos laisvės kovotojų. Rezoliucijos bus pasiųstos Washingtonan. Delto kviečiama kuodidžiausias lietuvių skaičius, kad parodžius kiek Bostono Lietuvių apgina tautų brolybę, tiesą ir žmoniškumą. Kalbės "Kel." red. St. Michelsonas, F. J. Bagočius ir kiti.

Didelis gaisras.

Pereitoj serėdoj ant Congress gatvės kilo didelis gaisras, kuris sunaikino 6 lubų namą ir padarė $35,000 nuostolių.

Sustreikavo tunelio darbininkai.

Pereitoj sąvaitėj sustreikavo prie kasamojo So. Bostone tunelio 1,000 darbininkų. Jie nori daugiau mokesties.

Telegrafistai taipgi rengiasi streikuoti.

Susirinkimas.

Nedėlioj, 21 gegužės, bus LSS 60-tos kuopos susirinkimas, kuriame bus renkami delegatai Mass. valst. skyr-Soc. Party konvencijon. Nuo dabar susirinkimai prasidės ne vėliau, kaip 10:30 val. ryte. Todėl, draugai, malonėkit atsilankyti laiku, nes šiltomis dienomis kiekvienam norisi anksčiau išvažiuoti ant tyro oro.

Skeret. P. Šolomskas.

Seniausias rusiškai-amerikoniškas Gydytojas Bostone

Dr. B. L. BERNARD

195 Dorchester st., So. Boston.

Musų specijališkumas yra privatiškos moterų ir vyrų ligos.

Priėmimo valandos: nuo 1 iki 3 ir nuo 6 iki 7 vakare.

Telefonas So. Boston 864.

CHICAGO, ILL.

METINIS DIDELIS PIKNIKAS

Liet. N. Kliubo, atsibus **Nedėlioj, 4 d. Birželio-June,** Geo. Chesnausko darže, Lyons, Ill. Kviekiame ko skaitlingiausia atsilankyti visuomenę, senus ir jaunus praleisti puikiai laiką ant šviežio oro. (31)

Kviečia **Komitetas.**

Paskaitos.

Geg. 18 vakare 16 kuopos svetainėje F. J. Bagočius skaitys vieną iš indomiausių paskaitų, temoje "Kuriuo Keliu?" Paskaita bus taip interesinga ir naudinga, kad girdėti ją patartina kiekvienam žmogui, o ypač darbininkams. Komisija.

Lankykitės vakarinėn mokyklon, kuri buva pėtnyčios vakarais socialistų svetainėje. Mokinama anglų kalbos ir rašybos, taipgi ir pilietystės tiesų.

PARSIDUODA FORNIČLAI

labai pigiai, iš priežasties išvažiavimo. Pamatyt galima kiekvieną dieną.

PAULINA MAČIULSKA

140 Athens st., So. Boston, Mass.

NEPAPRASTAS NUPIGINIMAS.

Saldainiai, krajavos cukerkos, kur buvo 20c. svaras, dabar 12c.

Merginoms Ice Cream'as už dyką, vyrams cigarai dykai. Du dideli šunes vižlai tik už 1 centą. Pasiskubinkite, nes toks pigumas tik trumpu laiku. (21)

P. VAREIKA,

317 W. Broadway, So. Boston.

Tel. Richmond 311.

Dr Wm. A. Green

259 HANOVER STREET, BOSTON, MASS.

Gydo visokias moterų ir vyrų ligas.

Mano specijališkumas, tai gydymas užsisenėjusių ligų.

Visokis patarimas dykai.

Telefonas, Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus,

1210 S. Broad St. Philadelphia, Pa.

OFISO VALANDOS Nuo 9 iki 11 rito, „ 2 „ 4 popiet., „ 7 „ 8 vakaro

NEDELIOMIS „ 9 „ 11 rito, „ 1 „ 4 popiet.

VAKARAI

dabar labai madoj, bet kas iš tų vakarų, jeigu tenai nėra **Džian Bambos?**

LEIDĖS IR VYRAI—KYP KVAIT!

Ar Jųs žinot, kad yra knyga garsaus saliunkyperio "spyčiai" ir kitos fonės. Kas nori linkmsai praleisti laiką ir prijuokinti savo draugus tegul tuojaus reikalauja knygos:

DŽIAN BAMBOS SPYČIAI

Daugiau juokų, negu saliune alaus

Knyga apistori, gražiais viršeliais ir su Džian Bambos feisu arba veidograpija. Joje telpa netik Džian Bambos spyčiai, bet ir šiaip daug kitokių juokų

KAINA TIK 25 CENTAI.

Pinigus galima prisiųsti per money orderį arba suvyniot kvoterį į popierėlę ir įdėti į gromatą. Adresuokite taip:

"KELEIVIS"

28 Broadway, So. Boston, Mass.

Nevirškinimas,

užkietėjimas, skilvio nemalimas, sustirusios kepenis ir toki simptomai, kaip liežuvio aptraukimas, apetito netekimas, abelnas neveiklumas, mažakraujystė ir skilvio netvarkos padaro ligonį labai sergančiu. Kodėl neimti

SEVERA'S Balsam of Life

(Severos Gyvybės Balzamas) laiku ir tokiu budu neleisti ligai toliaus išsiplėtoti? Šio vaisto veikmė yra greita ir labdaringa. Jisai yra atstatančios vertės toniku. Jisai padaro vidurius reguliariškai veikiančiais, paliuosuoja nuilsimą, atgaivina ligonį ir sumažina priepuolių aštrumą. Jojo raminančioji veikmė daro jį puikiu vaistu pasimainančiame karštyje ir drugyje. Jisai sustiprina silpnuosius ir yra patariamas moterims jų sirguliavimuose. Kaina 75c už bonką.

Pilvo Skaudėjimas. Mr. M. Sobkowiak, Coburg, Westville, Ind., parašė mums: "Mano pati turėjo pilvo skaudėjima. Paėmus jai Severos Gyvybės Balzamo, skaudėjimas sustojo."

Pirkdami vaistus, prašykite Severos vaistų ir butinai reikalaukite, kad duotų Jums tai, ko Jųs reikalaujate. Aptiekos pardavinėja Severos Vaistus. Jeigu jusų aptiekorius neturėtų tų vaistų, kurių Jųs reikalaujate, tai užsisakykite jų tiesiog iš musų.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

Gražiausių Dainų ir Naujausių

EILIŲ KNYGA

Sielos Balsai

Papuošta daugeliu spalvuitų puikių paveikslų, 223 puslap. didžio, apie 150 įvairių eilių, tinkamų deklamuot ant viešų susirinkimų.

Knygoje trijų rųšių eilės:

TAUTIŠKOS, ŠEIMYNIŠKOS IR DARBININKIŠKOS.

Tai gražiausia ir turtingiausia eilių knyga lietuvių kalboje. Kiekvienas turėtų papuošti savo knygyną minėta knyga.

KAINA TIK 75 CENTAI.

Ta pati knyga drutais audimo apdarais — $1.00.

SIELOS BALSAI

PALINKSMINS JUSŲ LAISVAS NUO DARBO VALANDAS.

Kiekvienas nusipirkęs tą knygą pasidžiaugs. Pinigus geriausia i siųst "Money Orderiu," popierinius galima siųst tiesiog paprastam konverte, užrašius aiškiai adresus savo ir "Keleivio" ir prilipyt už 2c. markę.

"KELEIVIS," SO. BOSTON, MASS.

Telephone: Back Bay 4200

DAKTARAS

Fr. Matulaitis

GYDO VISOKIAS LIGAS.
PRITAIKO AKINIUS.

Valandos:
Nuo 1 iki 3 dieną.
Nuo 7 iki 9 val. vakare.

419 BOYLSTON STR.

Suite 419, 420 ir 421,
Netoli didžiojo miesto knygyno,
BOSTON, MASS.

Tel.: 2787-J.

Dr. David W. Rosen

Kalba Lietuviškai, Lenkiškai, Rusiškai ir Vokiškai.
GYDO VISOKIAS LIGAS.
Valandos:
Nuo 8 iki 10 ryte. Nu 2 iki 3 dieną. nuo 7 8 vakare.
321 HANOVER STREET, BOSTON, MASS.

H. S. Stone, Oph.D.

Akių Specijalistas.

10 m. So. Bostone.
399 Broadway, SO. BOSTON, MASS.

Lietuviszkas D-ras M. Žiseimas
7 Parmenter St.
Boston, Mass.

Visokias ligas gydau pasekmingiausial. Ateikit tiesiok pas mane 1 trepais į viršų tik neikit į aptieką: mano durys baltos arba telefona duok o aš atesiu.
Ofiso valandos
Nuo 9 iki 11 ryte nuo 1 iki 2 ir 6 iki vakare. Teleph. Richmond 2623-R.

J. MATHUS

Geriausias Lietuvio SALONAS IR RESTAURACIJA.

Sveiki geriausios rųšies gėrimai ir užkandžiai. Patarnavimas prielankus.

Parankiausia Lietuviška užeiga.

J. MATHUS

342 Broadway, So. Boston, Mass.

Ei, Vyrai, Visi Pas

YUDEIKO!

Jis užlaiko gerą Restauraciją, visokios rųšies Alaus, Degtinės Vyno ir Cigarų.

Pirmiausia ir parankiausia vieta lietuviams.

304 Broadway ir 259 D Streets SO BOSTON, MASS.

VIENATINĖ LIETUVIŠKA

APTIEKA

BOSTONE IR VISOJE MASS. VALSTIJOJE.

Gyduolių galite gaut kokios tik pasaulyj vartojamos, bet ypatingai geros sekančios gyduolės:

Nuo Reumatizmo $1.00. Nuo slinkimo plaukų ir pleiskanų 75c.
Nuo kosulio, grippo ir slogos $1.00. Kraujo Valytojas $1.00.
Nuo saulės nudegimo 50c. Bobro lašai $1.00. Nuo suirimo Nervų $1.00.
Vaikų ramintojas 25c. Pamoda plaukams 20 centų.
Nuo viduriavimo suaugusiems 50c. Nuo viduriavimo mažiems 25c.
Gydanti mostis nuo pučkų 50c. Nuo prakaitavimo kojų 25c.
Mostis ir skysčiai nuo niežų ir parkų $1.00
Gyduolės dėl pataisymo apetito $1.00.
Gyduolės dėl suvalninimo vidurių 50 c.
Gyduolės nuo kosulio ir sunkaus kvėpavimo $1.00.
Gyduolės nuo vištakių (corns) 15, 20 ir 25c.
Pilės dėl Kepenų ir Inkstų 75 c.
Pročkos nuo nerviško galvos skaudėjimo 10 ir 25c.
Gumas nuo dantų gėlimo 10c. Tikra Lietuviška Trejanka 25c.
Visokie kvepianti muilai 10, 15 ir 25c
Perfumos visokių gėlių 25, 50, 75, $1.00, $2.00 ir daugiau.
Taipgi turiu visokių gyduolių vėliausio išradimo, nuo visokių paslaptingų ir kitokių ligų.

Jeigu norite gaut tikrus vaistus, kurie sugrąžintų jums sveikatą, kreipkitės pas mane, o aš užtikrinu, kad visame bus sąžiniškai patarnauta.

RECEPTUS SUTAISAU TEISINGAI,

nežiurint, ar jie butų Amerikos ar Europos daktarų

Gyduolių galite reikalaut ir per laiškus, o mes prisiųsime jum ekspresu.

Visokiame reikale kreipkitės šituo adresu:

K. ŠIDLAUSKAS 226 BROADWAY, KAMPAS C STR.

SO. BOSTON, MASS.